

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

2016

OKANA

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ
ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

OKANA

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ
ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Μαστοράκης Δημήτρης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Ευάγγελος Καφετζόπουλος, Νευρολόγος – Ψυχίατρος, Πρόεδρος ΔΣ OKANA

ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Τμήμα Διεθνών & Δημοσίων Συνεργασιών

Τμήμα Έρευνας & Αξιολόγησης

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Μαστοράκης Δημήτρης (Υπεύθυνος Φωτογραφικού Τμήματος ΕΚΚΕΕ OKANA Αθήνας)

Ευχαριστούμε το ΕΚΚΕΕ OKANA Αθήνας και συγκεκριμένα τη Φωτογραφική Λέσχη «ΣΑΝ ΦΩΣ» για την ευγενική παραχώρηση των φωτογραφιών τους.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Αβέρωφ 21, 104 33, Αθήνα, Τηλ: 210 8898200, Fax: 210 8253760

e-mail: okana@okana.gr, www.okana.gr

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΔΩΡΕΩΝ

Ε.Τ.Ε. 108/48022413

Το έντυπο αυτό διατίθεται δωρεάν

Copyright © OKANA, 2017

πίνακας περιεχομένων

01	Πρόλογος	04
02	Εισαγωγή	07
03	Σημαντικές Πληροφορίες για το 2016	09
04	Διοικητικό Συμβούλιο	10
05	Οργανωτική Δομή	11
06	Αναδιοργάνωση Υπηρεσιών	12
07	Διάγραμμα – Χάρτης Υπηρεσιών	13
08	Πρόληψη	14
09	Πρόληψη και Έγκαιρη Παρέμβαση: Υπηρεσία Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης	16
10	Υπηρεσίες Άμεσης Πρόσβασης – Μείωση της Βλάβης	17
10.1	Μονάδα Άμεσης Βοήθειας και Υποστήριξης	17
10.1.1	Ιατρικές Υπηρεσίες	18
10.1.2	Νοσηλευτική Υπηρεσία – Πρόγραμμα Ανταλλαγής Συριγγών	18
10.1.3	Κοινωνική Υπηρεσία	19
10.2	Σταθμός Φροντίδας Εξαρτημένων Ατόμων	20
10.3	Κέντρο Υποδοχής Ενημέρωσης και Προσανατολισμού - Ανοιχτή Τηλεφωνική Γραμμή SOS 1031	21
10.4	Υπηρεσία «Δουλειά στο δρόμο» - Θεσσαλονίκη	22
11	Θεραπεία	23
11.1	ΣΤΕΓΝΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	23
11.1.1	Μονάδα Εφήβων Αθήνας «Ατραπός»	23
11.1.2	Δίκτυο Θεραπευτικών Υπηρεσιών Πάτρας	25
11.1.3	Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Ρεθύμνου	26
11.1.4	Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Χανίων	27
11.1.5	Θεραπευτικό Πρόγραμμα «Αθηνά»	28
11.1.6	Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας	29
11.2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ	30
11.2.1	Μονάδες Υποκατάστασης στην Κοινότητα	31
	Χάρτης Θεραπευτικών Μονάδων	31
11.2.1.1	Α' Μονάδα Υποκατάστασης Άμεσης Πρόσβασης	32
11.2.1.2	Αιτήσεις για θεραπεία	33
11.2.1.3	Ένταξη στο πρόγραμμα	34
11.2.2	Επανάταξη στην Κοινότητα	35
11.2.2.1	Μονάδα Εντατικής Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης Πάτρας	35
11.2.2.2	Μονάδα Κοινωνικής Επανάταξης	35
11.2.3	Μονάδες Υποκατάστασης στο Σωφρονιστικό Πλαίσιο	37

12	Προγράμματα Στήριξης σε Μέλη των Θεραπευτικών Προγραμμάτων	39
12.1	Εξειδικευμένα Κέντρα Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης (ΕΚΚΕΕ)	39
12.1.1	ΕΚΚΕΕ Αθήνας	39
12.1.2	ΕΚΚΕΕ Θεσσαλονίκης	40
12.2	Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ Παράρτημα Αθηνών και Θεσσαλονίκης)	41
12.3	Κέντρο Υποδοχής Ενημέρωσης και Προσανατολισμού - Πρόγραμμα Υποστήριξης Οικογένειας	42
12.4	Υπηρεσία «Υποστήριξη και Φροντίδα γονέων-μελών Προγραμμάτων Υποκατάστασης και των παιδιών τους» - Αθήνα	42
12.5	Υπηρεσία «Υποστήριξη εξαρτημένου γονέα και παιδιού» - Θεσσαλονίκη	43
12.6	Νομική Βοήθεια σε μέλη των Θεραπευτικών Προγραμμάτων	43
13	Άλλες Δράσεις	44
	Ομάδα εργασίας για τη διερεύνηση πιθανής χρήσης ουσιών στον πληθυσμό μεταναστών και προσφύγων	44
14	Ανθρώπινο Δυναμικό	45
14.1	ΟΚΑΝΑ	45
14.2	Κέντρα Πρόληψης	45
14.3	Εθελοντές	46
15	Εκπαίδευση	47
15.1	Εκπαιδευτικά προγράμματα	47
15.2	Ημερίδες ΟΚΑΝΑ	49
15.3	Συμμετοχές στελεχών σε επιστημονικά συνέδρια	50
15.4	Πρακτική άσκηση φοιτητών - διεξαγωγή εργασιών/ερευνών	50
16	Βιβλιοθήκη	52
17	Δικτύωση - Συνεργασίες	53
18	Οικονομικά Στοιχεία	54
19	Χορηγίες - Δωρεές	55

01 Πρόλογος

Τα πεπραγμένα του ΟΚΑΝΑ για το έτος 2016 εγκαινιάζουν μια **προσπάθεια αποτύπωσης του έργου του Οργανισμού** που θα δημοσιεύεται κάθε χρόνο, με στόχο να αποτελούν έναν συνεχή απολογισμό της δράσης του προς την Κοινωνία, τα Κυβερνητικά όργανα και τους θεσμούς ελέγχου της διοικητικής δράσης, καθώς και έναν οδηγό για τον συνεχή προγραμματισμό **νέων δράσεων και ενεργειών** στο διαρκώς μεταβαλλόμενο χώρο της αντιμετώπισης και της θεραπείας των εξαρτήσεων.

Η διετία **2015-2016** υπήρξε μια **περίοδος σημαντικών αλλαγών** στην πορεία του Οργανισμού, που υποστηρίχθηκαν από την αύξηση της χρηματοδότησής του, εν μέσω μάλιστα της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης των τελευταίων ετών. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίστηκε η βιωσιμότητα του Οργανισμού με την αύξηση του τακτικού του προϋπολογισμού, ενώ έγινε δυνατή η αποπληρωμή όλων των χρεών του, η προκήρυξη διεθνών διαγωνισμών για φάρμακα και υπηρεσίες, δια των οποίων έγινε σημαντική οικονομία πόρων, καθώς και η προκήρυξη νέων θέσεων θεραπευτικού και νοσηλευτικού προσωπικού για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια. Η οικονομική ενίσχυση του Οργανισμού, σε συνδυασμό με τη συμμόρφωση στους ελέγχους του Σ.Ε.Υ.Π. και του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, έχουν διαμορφώσει μια εξαιρετικά θετική του εικόνα ως προς τη διοικητική του διαχείριση και τα οικονομικά του αποτελέσματα.

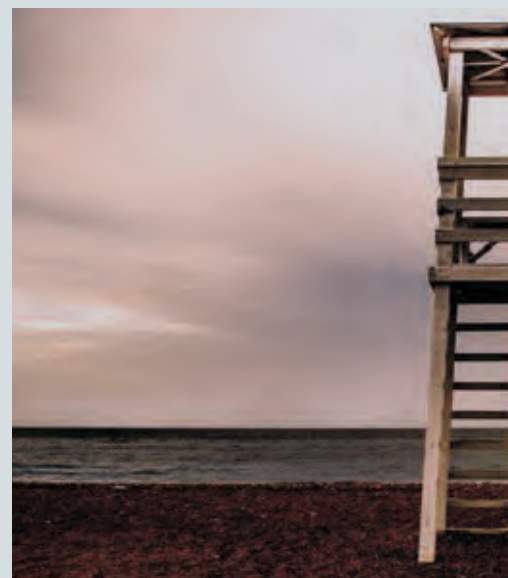
Οι αλλαγές που επιτεύχθηκαν σε αυτήν τη διετία, πέρα από τη βελτίωση των οικονομικών μεγεθών, αφορούν κυρίως στο θεραπευτικό έργο του ΟΚΑΝΑ, που άρχισε να αναβαθμίζεται ποσοτικά και ποιοτικά με την ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων και ενεργειών. Η λίστα αναμονής για θεραπεία στην Αττική, που στην αρχή του 2015 ξεπερνούσε τα 2.500 άτομα, έχει μηδενιστεί όσο γράφονται αυτές οι γραμμές, με το άνοιγμα δύο νέων μονάδων άμεσης πρόσβασης στην Αθήνα. **Το δικαίωμα στη θεραπεία**, από ευχή που ήταν τα προηγούμενα χρόνια, γίνεται επιτέλους πράξη. Τέσσερις νέες θεραπευτικές μονάδες λειτουργούν ή ετοιμάζονται να λειτουργήσουν άμεσα στην επαρχία, διευρύνοντας την παροχή θεραπευτικών υπηρεσιών σε τέσσερις νέους νομούς (Δράμα, Σέρρες, Τρίκαλα, Πύργος). Προσλήφθηκαν με αδιάβλητες και αξιολογημένες διαδικασίες ικανοί και

καταρτισμένοι νέοι επιστήμονες που θα βοηθήσουν στη διεύρυνση και τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών.

Η παροχή υπηρεσιών υψηλού επιπέδου ήταν και παραμένει βασική προτεραιότητα του Οργανισμού. Με σεβασμό στην αξιοπρέπεια των ασθενών μας και στο δικαίωμά τους για μια καλύτερη ζωή, κάναμε προσπάθειες να ενισχύσουμε την πορεία τους προς μια ζωή ελεύθερη από ουσίες, με τελικό στόχο την κοινωνική επανένταξη και ενσωμάτωσή τους. Ιδρύθηκαν δύο νέες θεραπευτικές μονάδες, μία στην Αθήνα και μία στην Πάτρα, με σκοπό την υποστήριξη των θεραπευόμενων που επιθυμούν την οριστική απεξάρτηση. Στη Λάρισα, επίσης, εγκαινιάστηκε η συνεργασία με το τοπικό Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, το οποίο υποστηρίζει τους θεραπευόμενους που θέτουν ως στόχο της θεραπείας τους την πλήρη απεξάρτηση και την κοινωνική τους επανένταξη.

Η αναβάθμιση και η βελτίωση των υπηρεσιών δεν μπορεί να γίνει χωρίς **την υποστήριξη, την ενεργό συμμετοχή και την εκπαίδευση του προσωπικού**, που αποτελεί τον υποστηρικτικό ιστό κάθε προσπάθειας ανανέωσης και αλλαγής. Εγκαινιάσαμε μία συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού σε όλους τους τομείς δραστηριότητας του Οργανισμού, με θετική ανταπόκριση και αισιόδοξα αποτελέσματα. Υποστηρίξαμε και υποστηρίζουμε **πρωτοβουλίες για νέες υπηρεσίες ή αναβάθμιση των ήδη παρεχομένων υπηρεσιών**. Στο μέτρο του δυνατού, εντός των ασφυκτικών μνημονιακών δεσμεύσεων, **προσπαθήσαμε να επιλύσουμε δίκαια αιτήματα των εργαζομένων** που αφορούν εργασιακές σχέσεις και συνθήκες.

Το έργο μας, όπως αποτυπώνεται με ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες στον ανά χείρας απολογισμό, δεν θα ήταν δυνατό να αναληφθεί και να πραγματοποιηθεί χωρίς την **αμέριστη συμβολή και στήριξη του Υπουργού Υγείας Ανδρέα Ξανθού**, καθώς και ολόκληρης της πολιτικής ηγε-

σίας και των υπηρεσιών του Υπουργείου. Σημαντική επίσης υπήρξε και η **συμβολή της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας**, με την υποστήριξη μιας σημαντικής δράσης του OKANA, την ίδρυση και λειτουργία του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας για τους θεραπευόμενούς του σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. **Η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων**, με την έγκριση του προγραμματισμού και του απολογισμού του Δ.Σ. του OKANA, στήριξε έμπρακτα το έργο του αυτά τα δύο τελευταία χρόνια.

Στην πορεία της προηγούμενης διετίας αναπτύξαμε **εποικοδομητικές συνεργασίες** με τις Υγειονομικές Περιφέρειες και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, προγραμματίζοντας δράσεις που αρχίζουν να υλοποιούνται μέσω των εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο συνεχής διάλογος με την Περιφέρεια Αττικής, σε συνεργασία με την οποία ολοκληρώνουμε την κάλυψη της Αττικής με Κέντρα Πρόληψης και **προ-**

σπαθούμε να οραματιστούμε μια Αθήνα χωρίς ναρκωτικά και εξαρτημένους ανθρώπους.

Παρόμοιο χαρακτήρα διαλόγου με σημαντικούς στόχους έχει και η πρόσφατη έναρξη συνεργασίας με την Αρχιεπισκοπή Αθηνών και την Εκκλησία της Ελλάδος για την υποβοήθηση του κοινωνικού έργου των δύο φορέων. Αξίζει, τέλος, ιδιαίτερη μνεία στη συνεργασία με την Ακαδημαϊκή Κοινότητα, με στόχο την προώθηση της εκπαίδευσης και της έρευνας στο χώρο των ναρκωτικών. Έχουμε υπογράψει μνημόνια συνεργασίας με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Κρήτης και το ΤΕΙ Αθήνας. Οι συνεργασίες αυτές έχουν ήδη αρχίσει να αποδίδουν καρπούς.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του OKANA, από την πρώτη στιγμή της συγκρότησής του, συμμετείχε ενεργά και αποτελεσματικά στη λήψη όλων των αποφάσεων και θα ήθελα να ευχαριστήσω όλα τα μέλη του, τακτικά και αναπληρωματικά, αλλά και τον **Γενικό Διευθυντή του OKANA**, για τη συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων μας. Η νέα νιοή και οι προοπτικές που έχει αποκτήσει ο Οργανισμός, μετά την εντατική προσπάθεια αυτών των δύο

ετών, σε συνδυασμό με την οικονομική ενίσχυση και την οργανωτική ωριμότητα στην οποία περνά, αποτελούν αισιόδοξα μηνύματα για τη μελλοντική πορεία και το έργο του OKANA. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω ιδιαίτερω τον **Αναπληρωτή Διευθυντή Εφαρμογής Προγραμμάτων** Κώστα Κοκκώλη για τις προσπάθειες που κατέβαλε μέσα σε αυτήν τη διετία να υλοποιηθούν σχέδια και δράσεις που εξασφαλίζουν την επιστημονικότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία των θεραπευτικών προγραμμάτων, καθώς και τον **Συντονιστή Βορείου Ελλάδος** Κώστα Γαζγαλίδη για την υλοποίηση αυτού του σχεδιασμού στη Βόρεια Ελλάδα.

Περισσότερο από όλους, ωστόσο, **θα ήθελα από καρδιάς να ευχαριστήσω δημόσια τις εργαζόμενες και τους εργαζόμενους του OKANA**, που μέσα στις ασφυκτικές περιβάλλουσες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, δίνουν τον καλύτερο εαυτό τους στην επίτευξη των βασικών και θεμελιωδών στόχων του Οργανισμού, που δεν είναι άλλοι από την αρωγή και τη θεραπεία των εξαρτημένων ατόμων. Ελπίζω και οι νέοι συνάδελφοι που προσλαμβάνονται αυτές τις μέρες για να ενισχύσουν το θεραπευτικό μας έργο, το «νέο αίμα» στον OKANA, να παραδειγματιστούν και να διδαχθούν από το έργο τους, ώστε να συγκροτήσουμε όλοι μαζί ένα αισιόδοξο όραμα για το μέλλον του Οργανισμού και της αποστολής του, το οποίο αποτελεί την προϋπόθεση για την κοινωνική αναγνώριση και αξιοποίηση της προσφοράς του, αλλά και την καταξίωση της προσωπικής προσφοράς του καθενός από εμάς. Μέσα σε ένα περιβάλλον που κυριαρχείται από το στιγματισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό των εξαρτημένων ατόμων, από ιδεολογικές και πολιτικές αντιπαραθέσεις για τη φύση της εξάρτησης, από δογματικές προκαταλήψεις για τους στόχους και τις πρακτικές της θεραπείας, **πρέπει να εργαστούμε όλοι μαζί, αφομοιώνοντας τις κατακτήσεις της σύγχρονης επιστήμης και της διεθνούς εμπειρίας και εφαρμόζοντας τις βέλτιστες πρακτικές τόσο για τη θεραπεία των ασθενών μας, όσο και για την προστασία της Δημόσιας Υγείας**, το δημόσιο χαρακτήρα της οποίας πρέπει να προστατεύσουμε με κάθε τρόπο μέσα στους δύσκολους και επικίνδυνους καιρούς που περνάμε.

Ευάγγελος Καφετζόπουλος

Νευρολόγος-Ψυχίατρος

Πρόεδρος ΔΣ OKANA

Παναγιώτης Π.

02 Εισαγωγή

Το πρόβλημα της εξάρτησης και η αντιμετώπισή του

Τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο, η χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών (οι οποίες έχει επικρατήσει να αναφέρονται ως «ναρκωτικά») αυξάνεται σταθερά τις τελευταίες δεκαετίες. Στην Ελλάδα το πρόβλημα αρχίζει να παίρνει τις σημερινές του κοινωνικές διαστάσεις μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά, ενώ, αρχικά η χρήση των ναρκωτικών περιοριζόταν σε άτομα περιθωριακά, όπως στους «ρεμπέτες» της εποχής, μετά τη δεκαετία του 1970 αρχίζει να διαδίδεται σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα. Οι λόγοι αυτής της εξάπλωσης ήταν η αμφισβήτηση αρχών και αξιών, η ελεύθερη πώληση επικίνδυνων ουσιών από τα φαρμακεία και το ασφυκτικό κλίμα της δικτατορικής Ελλάδας.

Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι η χρήση ουσιών έχει σαφή κοινωνικά χαρακτηριστικά και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις περιβαλλοντικές συνθήκες. Η χρήση όμως δεν οδηγεί υποχρεωτικά στην εξάρτηση. Δεν εξαρτώνται όλα τα άτομα που έρχονται σε επαφή με τις ουσίες. Από την άλλη μεριά, τα εξαρτημένα άτομα παρουσιάζουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που μπορεί να οφείλονται στην ίδια την εξάρτηση, αλλά μπορεί και να προδιαθέτουν σε αυτήν.

Η εξάρτηση από το αλκοόλ ή τα ναρκωτικά είναι ασθένεια ή επιλογή; Το ερώτημα αυτό πλανάται πάνω από κάθε προσπάθεια προσέγγισης του φαινομένου της εξάρτησης, είτε σε επίπεδο πολιτικών αποφάσεων είτε σε επίπεδο θεραπευτικών παρεμβάσεων. Η πλάστιγγα φαίνεται να γέρνει για τους περισσότερους προς τη μεριά της επιλογής, γι' αυτό και η αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών στηρίζεται διεθνώς σε κατασταλτικά μέτρα και σε απαγορευτικές πολιτικές, κάνοντας την επιλογή επικίνδυνη, όχι γιατί το άτομο θα βλάψει τον εαυτό του, αλλά γιατί θα συλληφθεί και θα πάει φυλακή. Αυτή η προσέγγιση της απαγόρευσης των ναρκωτικών αποθαρρύνει πιθανόν την επαφή με τις παράνομες ουσίες, αλλά δεν προφυλάσσει από την εξάρτηση από νόμιμες ουσίες, όπως το αλκοόλ, ή από τις μοντέρνες εξαρτήσεις στο τζόγο, στο διαδίκτυο ή τα βιντεοπαιχνίδια.

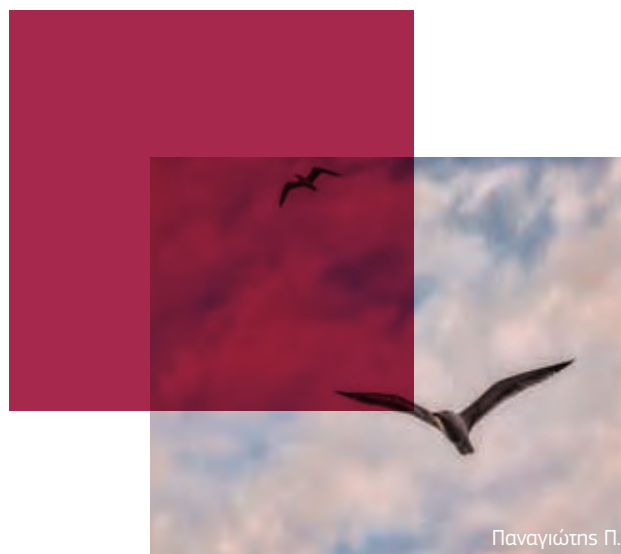
Μπορεί, λοιπόν, η **χρήση νόμιμων ή παράνομων ουσιών να αποτελεί επιλογή του ατόμου** και να εξαρτάται από πολλούς κοινωνικούς, οικογενειακούς ή ατομικούς παράγοντες, η **εξάρτηση όμως έχει σαφή χαρακτηριστικά ασθένειας**, επειδή όλες οι εξαρτησιογόνες ουσίες, δρώντας σε συγκεκριμένα σημεία του εγκεφάλου, τροποποιούν και αλλοιώνουν τη δομή και τη λειτουργία του. Οι αλλαγές μάλιστα αυτές συμβαίνουν σε περιοχές του εγκεφάλου που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο της συμπεριφοράς και τη λήψη των αποφάσεων, γι'

αυτό και τα εξαρτημένα άτομα δεν μπορούν να ελέγξουν την παρορμητικότητά τους και να κάνουν τις σωστές επιλογές.

Ευτυχώς, οι αλλαγές αυτές που προκαλούν οι ουσίες στον εγκέφαλο σπάνια είναι μόνιμες και μετά από έξι μήνες ή ένα χρόνο αποχής ο εγκέφαλος του εξαρτημένου ατόμου έχει ανακτήσει τη φυσιολογική του λειτουργία. Γιατί όμως είναι τόσο δύσκολο να σταματήσει ο εξαρτημένος τη χρήση;

Πρώτον, γιατί εκτός από τον εγκέφαλο, οι ουσίες παρεμβαίνουν και σε άλλους φυσιολογικούς μηχανισμούς που ελέγχουν τον πόνο και ρυθμίζουν ζωτικές μας λειτουργίες. Το σώμα μαθαίνει να λειτουργεί με τις ουσίες. Η διακοπή τους προκαλεί έντονα δυσφορικά ψυχολογικά και συχνά επώδυνα σωματικά συμπτώματα, που φοβίζουν τον χρήστη και τον τρομοκρατούν στην ιδέα ότι με τη διακοπή της χρήσης θα πρέπει να περάσει αυτόν τον Γολγοθά.

Δεύτερον, γιατί ο εξαρτημένος χρήστης απομονώνεται σιγά-σιγά στο δικό του προσωπικό κόσμο, στον οποίον το πιο κοντινό του πρόσωπο είναι ένας άλλος χρήστης. Οι δεσμοί με τον υπόλοιπο κόσμο προοδευτικά αποκόπτονται και τα μόνα ερεθίσματα είναι αυτά που συνδέονται με τις ουσίες και τη χρήση τους. Άλλες πηγές ικανοποίησης δεν υπάρχουν πια, σκοπός και στόχοι της ζωής χάνουν την αξία τους και ο χρήστης ζει σιγά-σιγά για το τώρα, για τη στιγμή, σε μια ζωή χωρίς σκοπό και νόημα.

Παναγιώτης Π.

Για όλους αυτούς τους λόγους, η πλήρης αποχή - που λανθασμένα ονομάζεται απεξάρτηση - δεν είναι εφικτός στόχος, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, για όλα τα εξαρτημένα άτομα. Είναι πολλοί οι χρήστες που, παρά τις οποιοσδήποτε προσπάθειες, δεν μπορούν ή δεν επιθυμούν την άμεση διακοπή της χρήσης. Είναι πολλοί οι χρήστες που δοκιμάζουν και αποτυγχάνουν. Για όλους αυτούς η εναλλακτική προοπτική είναι η **μείωση της βλάβης**, παρεμβάσεις δηλαδή που θα ελαχιστοποιήσουν τη βλάβη που προκαλούν οι ουσίες στους ίδιους, στις οικογένειές τους και τη δημόσια υγεία γενικότερα. Παρεμβάσεις που θα μειώσουν τα προβλήματα υγείας τους και τη θνητότητά τους, την παραβατικότητά τους, τη διάδοση μολυσματικών ασθενειών.

Οι βασικές παρεμβάσεις μείωσης της βλάβης, ανάμεσα σε άλλες, είναι η διανομή συρίγγων και ασφαλούς υλικού χρήσης, η δημιουργία ασφαλών χώρων χρήσης και η θεραπεία υποκατάστασης οπιοειδών.

Η χορήγηση υποκαταστάτων των οπιοειδών (μεθαδόνη ή βουπρενορφίνη) χρησιμοποιείται με δύο διαφορετικούς στόχους. Ο ένας είναι η ολιγοήμερη χορήγηση που βοηθά στην ανώδυνη σωματική αποτοξίνωση, δηλαδή απαλλάσσει το άτομο από τα στερητικά συμπτώματα λόγω της διακοπής του ναρκωτικού. Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι η αποτοξίνωση αποτελεί μόνο το πρώτο στάδιο της θεραπείας ενός εξαρτημένου ατόμου και δεν προδικάζει τη θεραπευτική πρόγνωση. Ο δεύτερος στόχος είναι η χορήγηση της φαρμακευτικής ουσίας για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και με προοδευτική μείωση έως και τη μηδένισή της, με αποτέλεσμα την πλήρη απεξάρτηση. Εάν αυτό δεν επιτευχθεί, ακολουθεί η μακρόχρονη παράταση της φαρμακευτικής υποκατάστασης («συντήρηση») με κύριο στόχο την αποφυγή της χρήσης της παράνομης ουσίας και των επιπτώσεών της και τη διευκόλυνση με τον τρόπο αυτό της ομαλής επαγγελματικής και κοινωνικής λειτουργίας του ατόμου.

Η υιοθέτηση της θεραπείας υποκατάστασης από όλους τους Διεθνείς Οργανισμούς και όλες τις προηγμένες χώρες του κόσμου (80 χώρες προσέφεραν θεραπεία υποκατάστασης στην κοινότητα το 2014 με πάνω από τις μισές να την προσφέρουν και εντός των φυλακών) γίνεται λόγω της αδιαμφισβήτητης επιστημονικής τεκμηρίωσης πως η θεραπεία υποκατάστα-

σης αποτελεί τη βέλτιστη πρακτική για την αντιμετώπιση μιας πλειάδας φαινομένων, συμπεριλαμβανομένων των αιματογενών λοιμώξεων, της θνησιμότητας, της εγκληματικότητας/παραβατικότητας και των επαναφυλακίσεων. Πέραν των πολλών χιλιάδων κλινικών μελετών, η υποκατάσταση οπιοειδών έχει μελετηθεί και έχει βρεθεί αποτελεσματική σε 14 ανασκοπήσεις του Ινστιτούτου Cochrane, οι οποίες αποτελούν την κορωνίδα της αποδεικτικής ιατρικής.

Η θεραπεία υποκατάστασης είναι η πλέον δημοφιλής στον πληθυσμό στόχο, παρουσιάζοντας τη μεγαλύτερη απορρόφηση και τη μέγιστη συγκράτηση σε σύγκριση με τις άλλες θεραπείες. Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση 2016 του ΕΚΤΕΠΝ, ο ΟΚΑΝΑ εξυπηρέτησε στα προγράμματα υποκατάστασης το 2015 (με παρακολούθηση 365 ημερών) 8.657 άτομα, έναντι 2.281 ατόμων για όλα τα μη φαρμακευτικά προγράμματα της χώρας, στα οποία συμπεριλαμβάνονται εκείνα του ΚΕΘΕΑ, ΨΝΑ, ΨΝΘ, αλλά και του ίδιου του ΟΚΑΝΑ (στα οποία η παρακολούθηση μπορεί να αφορά από μία ημέρα έως και κάποιους μήνες). Η αύξηση των θέσεων θεραπείας στα προγράμματα υποκατάστασης και η μείωση της λίστας αναμονής σε αυτά έχουν οδηγήσει τα τελευταία χρόνια τη χώρα μας σε μία από τις πρώτες θέσεις της Ευρώπης ως προς τη θεραπευτική κάλυψη των εξαρτημένων από οπιοειδή ατόμων, από τις τελευταίες που βρισκόταν πριν από μια δεκαετία περίπου.

Τα προγράμματα υποκατάστασης που υλοποιεί ο ΟΚΑΝΑ δεν περιορίζονται στη μείωση της βλάβης, αλλά προσφέρουν μια ευρεία γκάμα υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης και της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης με στόχο την οριστική διακοπή της χρήσης και την απεξάρτηση. Ιδιαίτερα σήμερα, μετά τις επιτυχείς προσπάθειες απορρόφησης της λίστας αναμονής, η απεξάρτηση και η κοινωνική επανένταξη των θεραπευομένων μας αποκτούν μεγάλη σημασία. Με τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση του προσωπικού και την ενίσχυση και αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών μας, η θεραπεία υποκατάστασης δε θα αντιμετωπίζεται πλέον ως μια προσπάθεια συντήρησης σε μια κατάσταση καλής υγείας και επαρκούς λειτουργικότητας, αλλά και ως προσπάθεια προς την απόλυτα φυσιολογική ζωή και την κοινωνική επανένταξη.

- **Αύξηση του τακτικού προϋπολογισμού** του Οργανισμού, γεγονός που έδωσε τη δυνατότητα **45 νέων προσλήψεων**.
- **Μείωση της λίστας αναμονής:** οι συντονισμένες προσπάθειες του Οργανισμού μέσα στο 2016 οδήγησαν το καλοκαίρι του 2017 σε απορρόφηση της λίστας αναμονής για ένταξη στα Προγράμματα Υποκατάστασης Αττικής (Μονάδες Ολοκληρωμένης Θεραπείας της Εξάρτησης – ΜΟΘΕ- όπως έχουν πλέον μετονομαστεί).
- **Λειτουργία νέων Μονάδων:** Μονάδα Εντατικής Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης Πάτρας (ΜΕΨΥ), Α' Θεραπευτική Μονάδα Άμεσης Πρόσβασης (Α' ΜΥΑΠ).
- **Λειτουργία του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ)** σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων για τα μέλη των Θεραπευτικών Δομών στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη ως παραρτήματα ΣΔΕ Αγίων Αναργύρων Αττικής και Νεάπολης – Συκεών Θεσσαλονίκης.
- **Νέες συνεργασίες – νέοι τομείς δράσεων** με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, το Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων, το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το Δήμο Θεσσαλονίκης και το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας.
- **Υλοποίηση 24 Εκπαιδευτικών δράσεων** από τον ΟΚΑΝΑ στις οποίες συμμετείχε προσωπικό του (336 συμμετοχές), προσωπικό των Κέντρων Πρόληψης και άλλων φορέων που δραστηριοποιούνται σε τομείς συναφείς με το αντικείμενο του Οργανισμού (400 συμμετοχές), διοργάνωση **4 επιστημονικών ημερίδων** και έγκριση **109 συμμετοχών σεληκών** σε συνέδρια άλλων φορέων.
- **Η προσοχή του ΟΚΑΝΑ στραμμένη στις νέες συνθήκες: Μεταναστευτικό – προσφυγικό ζήτημα.** Συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας με στόχο τη διερεύνηση πιθανής χρήσης ουσιών στον πληθυσμό μεταναστών και προσφύγων.

Σόλωνας Μ.

1. **Καφετζόπουλος Ευάγγελος,**
Πρόεδρος ΔΣ,
Νευρολόγος-Ψυχίατρος

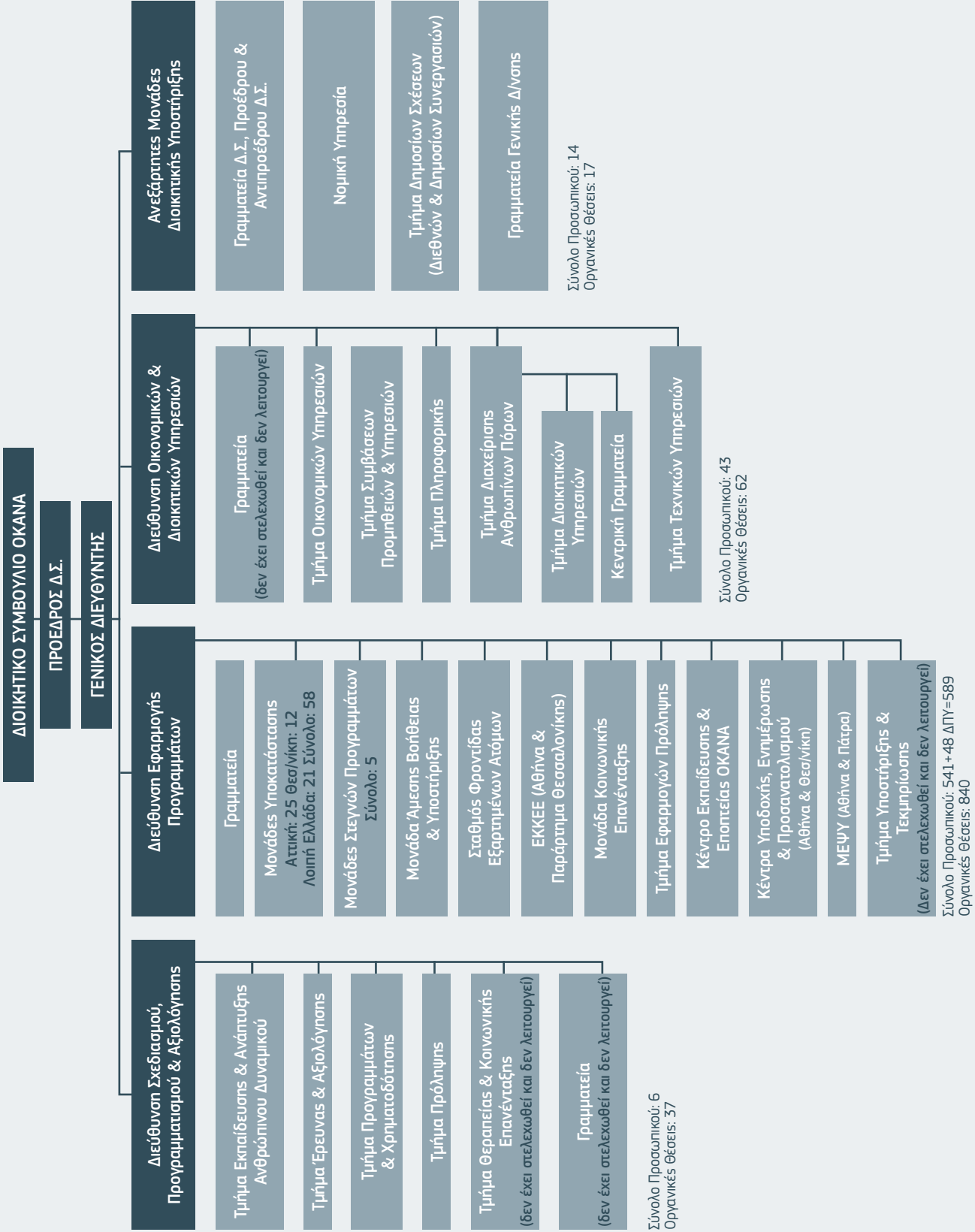
2. **Φωτόπουλος Δήμος,**
Αντιπρόεδρος ΔΣ, Ψυχίατρος

Δρ. Γκανάς Αντώνιος,
Γενικός Διευθυντής

3. **Σταματόπουλος Γεώργιος,** Τακτικό Μέλος, Αναπληρωτής Πρόεδρος Συντονιστικού Οργάνου Δίωξης Ναρκωτικών,
Κούμπουλας Παναγιώτης, Αναπληρωματικό Μέλος, Ταξίαρχος, Πρόεδρος Συντονιστικού Οργάνου Δίωξης Ναρκωτικών
4. **Υφαντής Θωμάς,** Τακτικό Μέλος, Ψυχίατρος
Μπότση Χρυσούλα, Αναπληρωματικό Μέλος, Ιατρός-Πνευμονολόγος
5. **Λαϊνάς Σωτήριος,** Τακτικό Μέλος, Ψυχολόγος, Διδάκτωρ Ψυχολογίας Α.Π.Θ.
Ζαβογιάννη Ηρώ, Αναπληρωματικό Μέλος, Πολιτικός Επιστήμονας
6. **Χατζούδης Νικόλαος,** Τακτικό Μέλος, Δικηγόρος στον Άρειο Πάγο
Βερροίου Αθηνά, Αναπληρωματικό Μέλος, Δικηγόρος
7. **Πατούλης Γεώργιος,** Τακτικό Μέλος, Πρόεδρος της Κ.Ε.Δ.Ε., Ιατρός
Πετρόπουλος Παναγιώτης, Αναπληρωματικό Μέλος, Εκπρόσωπος ΚΕΔΕ, Αντιδήμαρχος Πύλου Νέστορος

Σημ: Στην νέα σύνθεση του ΔΣ ΟΚΑΝΑ (ΦΕΚ: Υ.Ο.Δ.Δ. 273/9.6.2017) οι κ.κ. Υφαντής Θ., Λαϊνάς Σ., Ζαβογιάννη Η., Βερροίου Α., αντικαταστάθηκαν, αντίστοιχα, από τους κ.κ. Παπαρρηγόπουλο Θωμά – Ψυχίατρο, Κατριβάνου Βασιλική – Ψυχολόγο, Παναγή Γεώργιο – Ψυχολόγο και Ανέστη Νικόλαο – Νομικό.

06 Αναδιοργάνωση Υπηρεσιών

Ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών απέκτησε το 2012 ένα σύγχρονο «Πλαίσιο Λειτουργίας των Θεραπευτικών Μονάδων του ΟΚΑΝΑ». Το Πλαίσιο Λειτουργίας είναι πιστό στη βιοψυχοκοινωνική θεώρηση των εξαρτήσεων και της θεραπείας αυτών και, ως προς τη Θεραπεία Υποκατάστασης, ακολουθεί ένα σύγχρονο μοντέλο «Φάσεων Θεραπείας». Το μοντέλο αυτό βασίζεται σε διεθνή πρότυπα και στοχεύει στην προσφορά μιας ευρείας γκάμας υπηρεσιών, οι οποίες εκκινούν από τη **μείωση της βλάβης** και οδεύουν **στην οριστική και πλήρη απεξάρτηση και από την υποκατάστατο ουσία**, σύμφωνα με τους σκοπούς και στόχους του Οργανισμού, όπως ορίζονται από τη νομοθεσία. Το Πλαίσιο προβλέπει την εφαρμογή του μοντέλου όλων των **Φάσεων Θεραπείας** εντός μίας και μόνης υποδομής, της «Μονάδας Ολοκληρωμένης Θεραπείας της Εξάρτησης», η οποία αποτελεί το κύτταρο υπηρεσιών του Οργανισμού στις περισσότερες πόλεις της Ελλάδας, αλλά και τη δημιουργία **ειδικών μονάδων εφαρμογών**, όπως μονάδες σε Σωφρονιστικά Ιδρύματα, καθώς και μονάδων που εστιάζουν και εξειδικεύονται σε μία φάση θεραπείας, προκειμένου για μεγαλύτερες πόλεις, όπως η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη και η Πάτρα.

Η προσπάθεια ίδρυσης αυτών των δομών άρχισε άμεσα, ταυτόχρονα με τη δραματική αύξηση των Μονάδων Ολοκληρωμένης Θεραπείας των Εξαρτήσεων κατά τη διετία 2011-2012. Ιδρύθηκαν, έτσι, η πρώτη **Μονάδα Ιατρικά Επιτηρούμενης Χρήσης Ουσιών** στην Αθήνα το 2013 και οι δύο πρώτες **Θεραπευτικές Μονάδες στα Καταστήματα Κράτησης Κορυδαλλού και Αγίου Στεφάνου Πατρών** το 2014. Εντός του έτους 2016, καταρτίστηκε σχέδιο αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών του νομού Αττικής, με σκοπούς την **πλήρη απορρόφηση της «λίστας αναμονής»**, την ορθολογικότερη διαχείριση του εμπύχου και απύχου υλικού και την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών με **βελτίωση της εφαρμογής του μοντέλου των Φάσεων Θεραπείας**, το οποίο και ετέθη σε εφαρμογή το ίδιο έτος.

Εντός του 2016, η **Θεραπευτική Μονάδα Υποκατάστασης Άμεσης Πρόσβασης της Αθήνας (Α' ΜΥΑΠ)** επέτρεψε την ταχύτερη εισαγωγή χρηστών σε θεραπεία, επιτρέποντας τον υποδιπλασιασμό της ογκώδους «λίστας αναμονής» και την πλήρη απορρόφηση το επόμενο έτος, εντός συνολικού διαστήματος 13 μηνών λειτουργίας. Εκτός αυτού, η δομή αυτή ενσωμάτωσε λειτουργίες του Κέντρου Υποδοχής, Ενημέρωσης και Προσανατολισμού και άρχισε να δικτυώνεται με τις παρακείμενες υφιστάμενες δομές Άμεσης Πρόσβασης, τη Μονάδα Άμεσης Βοήθειας και Υποστήριξης, τον Σταθμό Φροντίδας Εξαρτημένων Ατόμων με τις υπηρεσίες Street Work και υπηρεσίες του ΚΕΕΛΠΝΟ και θα ολοκληρώσει τη δικτύωση με μελλοντικές δομές σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων και την Περιφέρεια Αττικής, οι οποίες θα περιλαμβάνουν Κέντρο Ημερήσιας Απασχόλησης και Υπνωτήρια, δημιουργώντας ένα ολοκληρωμένο δίκτυο υπηρεσιών Μείωσης της Βλάβης με άριστη προσβασιμότητα και εκτεταμένες προσφερόμενες υπηρεσίες πρώτης γραμμής.

Η **Μονάδα Εντατικής Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης της Πάτρας (ΜΕΨΥ)** εξειδικεύεται στη Φάση Ιατρικά Επιτηρούμενης Απόσυρσης, η οποία μεσολαβεί ανάμεσα στις κύριες φάσεις θεραπείας και την Κοινωνική Επανάταξη, διευκολύνοντας έτσι τον στόχο της οριστικής και πλήρους απεξάρτησης. Μέσα στο έτος που ακολούθησε (2017) ιδρύθηκε άλλη μία **Μονάδα Εντατικής Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης στην Αθήνα**.

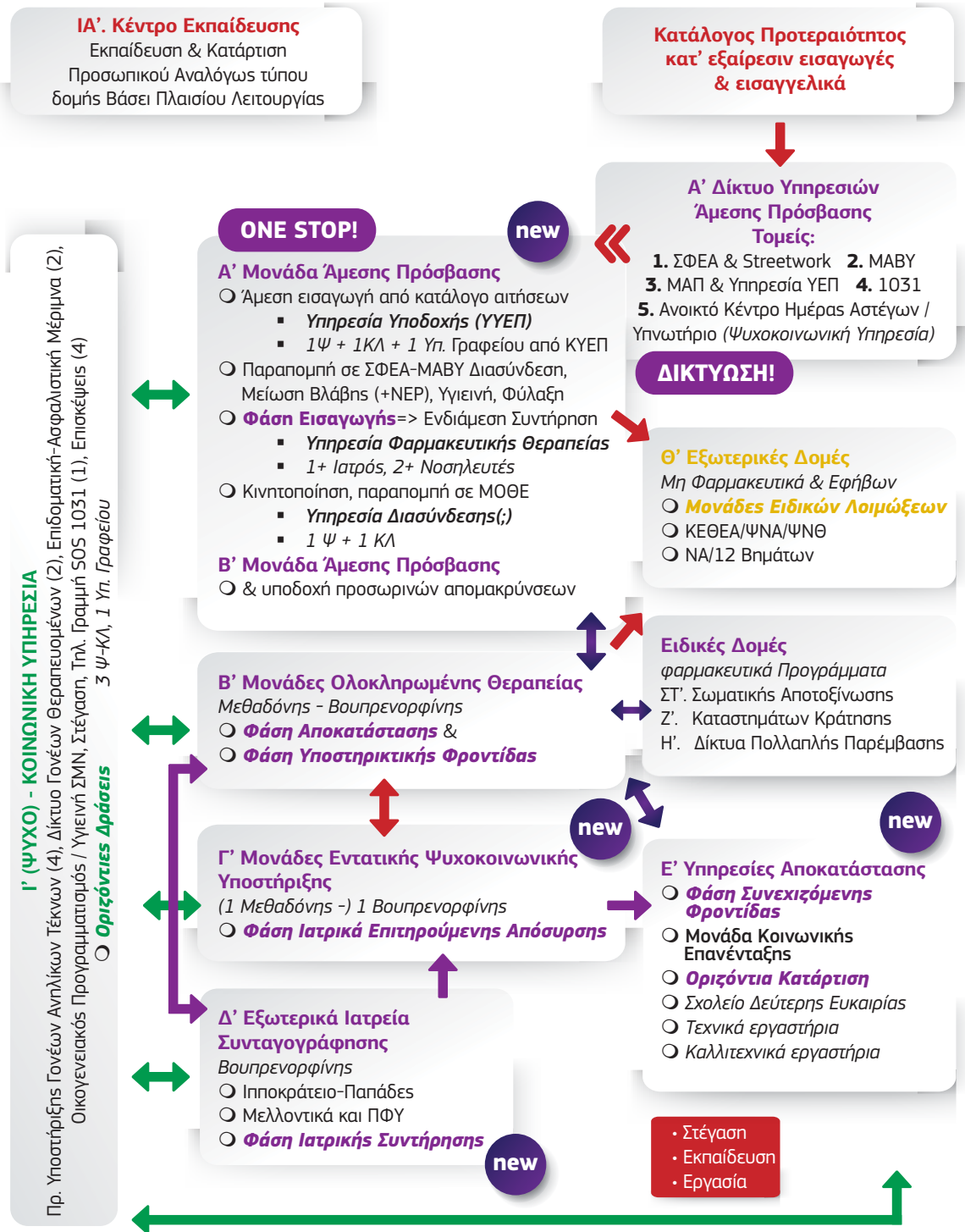
Το 2016 προχώρησαν οι τεχνικές εργασίες και προκηρύχθηκαν οι θέσεις του προσωπικού για τις Μονάδες Ολοκληρωμένης Θεραπείας των Εξαρτήσεων των **Σερρών**, της **Δράμας**, της **Καβάλας**, των **Τρικάλων** και του **Πύργου**, ενώ προκηρύχθηκαν θέσεις και για ενίσχυση των Μονάδων της **Αθήνας**, της **Κομοτηνής**, της **Καλαμάτας**, του **Ηρακλείου** και του **Αγίου Στεφάνου**. Επίσης, έγιναν ενέργειες για την ίδρυση **Μονάδας Συνταγογράφησης** και **Δικτύου Ψυχοκοινωνικών Υπηρεσιών** στην Αθήνα, οι οποίες θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους το επόμενο έτος.

Επίσης οι 4 Μονάδες Ολοκληρωμένης Θεραπείας με Μεθαδόνη στην Αττική λειτούργησαν συμπληρωματικά κατά τη διάρκεια των αργιών και των Σαββατοκύριακων, εξοικονομώντας υλικούς και ανθρώπινους πόρους, οι οποίοι αξιοποιήθηκαν για την ίδρυση των νέων Θεραπευτικών Μονάδων.

Κωνσταντίνος Κοκκώλης

Ψυχίατρος

Αναπλ. Διευθυντής Εφαρμογής Προγραμμάτων

08 Πρόληψη

Ο ΟΚΑΝΑ, αναγνωρίζοντας τη σημασία της πρόληψης στην αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 20 ετών και σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, έχει αναπτύξει ένα δίκτυο 75 Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, που καλύπτουν το σύνολο σχεδόν του αστικού ιστού της χώρας. Τα Κέντρα Πρόληψης συγχρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Υγείας και το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ενώ την επιστημονική εποπτεία και τη διοικητική υποστήριξή τους έχει ο ΟΚΑΝΑ.

Τα Κέντρα Πρόληψης στελεχώνονται από εξειδικευμένους επιστήμονες και υλοποιούν προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης, τα οποία βασίζονται τόσο στη φιλοσοφία της καθολικής πρόληψης όσο και στις πρακτικές των επικεντρωμένων ή των στοχευμένων παρεμβάσεων, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες του πληθυσμού-στόχου. Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται σε μαθητές της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε εκπαιδευτικούς, σε γονείς, σε ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (παλιννοστούντες, πρόσφυγες, μειονοτικές ομάδες, κλπ.), σε επαγγελματίες υγείας, σε στρατευμένους και στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, καθώς και στην ευρύτερη κοινότητα.

Μέσα στο 2016, σε θεσμικό επίπεδο ο Οργανισμός συμμετείχε ενεργά σε Ομάδες Εργασίας, τις οποίες συνέστησε το Υπουργείο Υγείας, σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο και με τον κανονισμό λειτουργίας των Κέντρων Πρόληψης. Η πρόταση που υποβλήθηκε από τον ΟΚΑΝΑ, ως αρχή διαλόγου στην αντίστοιχη Ομάδα Εργασίας για το θεσμικό πλαίσιο, αφορά την ένταξη των Κέντρων στον ΟΚΑΝΑ, με πρόγνωση για διασφάλιση των θέσεων εργασίας σε αυτά, αλλά και για τη διατήρηση της περιφερικότητας των δομών. Κατά το έτος αναφοράς ολοκληρώθηκε η ανανέωση των Συμβάσεων των Κέντρων Πρόληψης για την πενταετία 2015-2019. Ειδικότερα, υπογράφηκαν 32 Προγραμματικές Συμβάσεις ανανέωσης, ενώ από την πλευρά του Οργανισμού ενισχύθηκαν ιδιαίτερα οι πρωτοβουλίες αυτοδιοικητικών αρχών Α' και Β' βαθμού για ίδρυση Κέντρων Πρόληψης στον Πειραιά και την Ανατολική Αττική.

Περαιτέρω, μέσω Συμφώνων Συνεργασίας που υπογράφηκαν μεταξύ του ΟΚΑΝΑ και του Υπουργείου Παιδείας και μεταξύ του ΟΚΑΝΑ και του Υπουργείου Εσωτερικών, ενισχύθηκε η διασύνδεση Οργανισμού και συμβαλλόμενων μερών και διευρύνθηκε η εμπλοκή των εταίρων σε πεδία, όπου η συνεργασία είναι η πιο γόνιμη προσέγγιση πρόληψης. (βλ. και κεφ. **Δικτύωση – Συνεργασίες**)

Σε επίπεδο δράσεων, μέσα στο 2016, τα Κέντρα Πρόληψης συνέχισαν την υλοποίηση παρεμβάσεων σε γονείς, εκπαιδευτικούς, μαθητές και εφήβους στην ευρύτερη κοινότητα, αλλά και στις ένοπλες δυνάμεις, στο πλαίσιο της υλοποίησης του Μνημονίου Συνεργασίας για την Καταπολέμηση των Εξαρτήσεων,

που είχε υπογραφεί μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και του Υπουργείου Υγείας τον Αύγουστο του 2015. Επίσης, πολλά Κέντρα σε νομούς που φιλοξενούν πληθυσμούς προσφύγων συμμετείχαν ενεργά σε δίκτυα πρωτοβουλιών των τοπικών κοινωνιών, με στόχο την παροχή υποστήριξης ή την κατάρτιση σχεδίου για την κοινωνική ενσωμάτωσή τους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των 75 Κέντρων Πρόληψης, εντός του 2016 υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις στις βασικότερες ομάδες – στόχους με τις ακόλουθες συμμετοχές:

Σχολική κοινότητα

1. Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: **8.696** συμμετέχοντες
2. Εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: **8.243** συμμετέχοντες
3. Μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: **60.442** συμμετέχοντες
4. Μαθητές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: **67.001** συμμετέχοντες
5. Γονείς: **30.015** συμμετέχοντες

Ευρύτερη κοινότητα

1. Διαχείριση αιτημάτων / Συμβουλευτική: **9.853** συμμετέχοντες
2. Εθελοντές: **543** συμμετέχοντες
3. Ένοπλες Δυνάμεις: **15.675** συμμετέχοντες
4. Αστυνομία: **137** συμμετέχοντες
5. Άλλοι Φορείς (Εκκλησία, Αθλητικοί-Πολιτιστικοί Σύλλογοι κα): **51.330** συμμετέχοντες

Κατά τη διάρκεια του έτους 2017 ο Οργανισμός προχώρησε σε υπογραφή σύμβασης με Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία προκειμένου να λειτουργήσει Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη διαδικασίες για ίδρυση Κέντρου Πρόληψης στους όμορους δήμους Μαραθώνος και Ραφήνας-Πικερμίου.

Χάρτης Κέντρων Πρόληψης

● Ν. ΑΤΤΙΚΗΣ 19 ΚΕΝΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

12 στους Δήμους:

- ▶ Αθηναίων (1ο - 7ο Διαμέρισμα)
- ▶ Αχαρνών
- ▶ Ζωγράφου
- ▶ Κηφισιάς
- ▶ Νέας Ιωνίας
- ▶ Περιστερίου

και 7 Διαδημοτικά με έδρα:

- ▶ Αιγάλεω
- ▶ Ελληνικό
- ▶ Ηλιούπολη
- ▶ Ίλιο
- ▶ Καλλιθέα
- ▶ Νέα Σμύρνη
- ▶ Χολαργός

● Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 5 ΚΕΝΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

- ▶ Αμπελόκηποι
- ▶ Θεσσαλονίκη (Κεντρικός & Ανατολικός Τομέας)
- ▶ Καλαμαριά
- ▶ Συκιές

● ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΔΑ 51 ΚΕΝΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

- ▶ Σε όλους τους νομούς της Ελλάδας πλην του νομού Λασιθίου.

Η ίδρυση και λειτουργία της εν λόγω Υπηρεσίας εντάσσεται στη λογική των εναλλακτικών μέτρων αντί της φυλάκισης για παραβάτες που κάνουν χρήση ναρκωτικών. Η λογική των εναλλακτικών μέτρων αντί της φυλάκισης από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 και μετά έχει διαδοθεί και επικρατεί στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Ειδικότερα, η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ναρκωτικά (2013-2020), όσον αφορά στους ανήλικους χρήστες, προωθεί τον σχεδιασμό ειδικών μέτρων σε χώρες όπου δεν έχουν προβλεφθεί έως τώρα έγκαιρες παρεμβάσεις και εναλλακτικές δυνατότητες αντί της δίωξης ή της φυλάκισης, με στόχο την πρόληψη της εγκληματικότητας από τα πρώτα στάδια εκδήλωσής της.

Στο πλαίσιο της σύλληψης και του σταδίου της αστυνομικής προανάκρισης, ωστόσο, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δεν προβλέπεται και δεν έχει αναπτυχθεί **διαδικασία υποστήριξης και έγκαιρης παρέμβασης**. Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, ο ΟΚΑΝΑ σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία, στα πλαίσια υλοποίησης της εγκεκριμένης πράξης «Πιλοτικά προγράμματα εναλλακτικά της φυλάκισης για παραβάτες χρήστες παράνομων ουσιών» (με MIS 349337, ΕΣΠΑ 2007-2013), συνέστησε την Υπηρεσία Άμεσας Κοινωνικής Παρέμβασης,

Με άλλα λόγια, η συγκεκριμένη Υπηρεσία κινείται στους χώρους **πρόληψης και μείωσης της βλάβης** καθώς στοχεύει στη μείωση:

- της μελλοντικής παραβατικότητας
- της χρήσης ουσιών
- των αρνητικών συνεπειών της επικίνδυνης και αλόγιστης χρήσης ψυχοτρόπων ουσιών με το να ενημερώσει, εκπαιδεύσει και φροντίσει, μέσα από μια ολιστική προσέγγιση, τους ανήλικους /νεαρούς παραβάτες χρήστες ουσιών.

Μετά τη λήξη του Προγράμματος, ο ΟΚΑΝΑ προχώρησε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για τη συνέχιση της λειτουργίας της Υπηρεσίας ως αυτόνομη Ειδική Υπηρεσία του ΟΚΑΝΑ.

Ειδικότερα, οι παρεμβάσεις που παρέχονται από την εν λόγω Υπηρεσία είναι οι εξής:

- Αξιολόγηση και παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών σε ανήλικους ή/και σε νεαρά άτομα που έρχονται σε επαφή με το σύστημα της ποινικής δικαιοσύνης στο στάδιο της σύλληψης και της αστυνομικής προανάκρισης για παραβάσεις του νόμου περί ναρκωτικών
- Παροχή πληροφοριών στα πλαίσια των στρατηγικών για μείωση της βλάβης από το στάδιο της προανάκρισης
- Παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών στα μέλη της οικογένειας των συλληφθέντων ατόμων στο στάδιο της σύλληψης

- Παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών στα αστυνομικά στελέχη των συνεργαζόμενων Τμημάτων Ασφάλειας και άλλων αρμοδίων υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ, σε θέματα εξαρτήσεων, διαχείρισης κρίσιμων περιστατικών εντός των Τμημάτων Ασφάλειας
- Αξιολόγηση, υποστήριξη και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών κινητοποίησης
- Αξιολόγηση, υποστήριξη και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών κινητοποίησης στα μέλη της οικογένειας των συλληφθέντων ατόμων
- Διασύνδεση και παραπομπή σε Θεραπευτικούς Φορείς για τις εξαρτήσεις.

Τα άτομα που μπορούν να επωφεληθούν από τις παρεμβάσεις της Υπηρεσίας πρέπει να πληρούν τα εξής κριτήρια:

- Να συλλαμβάνονται για παραβάσεις της περί ναρκωτικών νομοθεσίας
- Να είναι ανήλικοι (13-18 ετών)
- Να είναι άτομα 18-25 ετών, τα οποία συλλαμβάνονται για πρώτη φορά
- Να είναι άτομα 18-25 ετών, τα οποία, αν και δεν συλλαμβάνονται για πρώτη φορά, οι προηγούμενες συλλήψεις τους αφορούν σε κατοχή ή διακίνηση μικροποσότητας για τη διευκόλυνση της χρήσης
- Οι υπηρεσίες παρέχονται στα άτομα ανεξαρτήτως φύλου, θρησκείας και εθνικότητας, τα οποία κάνουν πειραματική, περιστασιακή ή συστηματική χρήση παράνομων ουσιών.

Η Υπηρεσία τέθηκε σε πλήρη λειτουργία μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2017.

Μαστοράκης Δ.

Οι υπηρεσίες άμεσης πρόσβασης παρέχουν βοήθεια αφενός σε χρήστες που βρίσκονται εκτός θεραπευτικών προγραμμάτων, αφετέρου σε θεραπευόμενους του ΟΚΑΝΑ.

Στόχος των υπηρεσιών άμεσης πρόσβασης για το ίδιο το άτομο είναι ο περιορισμός της βλάβης (προσβολή από μολυσματικές ασθένειες, μετάδοσή τους) και η διασφάλιση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης. Ταυτόχρονα, προκύπτει ωφέλεια για την κοινότητα μέσω της μείωσης της - σχετιζόμενης με τα ναρκωτικά - εγκληματικότητας.

Σε αυτό το πλαίσιο παρέχεται:

- ιατρική βοήθεια για τα προβλήματα υγείας, παραπομπή των χρηστών σε άλλες υπηρεσίες υγείας, ενθάρρυνση και ενίσχυση της επαφής των χρηστών με το υγειονομικό σύστημα
- υποστήριξη για την ανάπτυξη κινήτρου θεραπείας
- νομική καθοδήγηση για τη διαχείριση παραβατικότητας σχετικής με τη χρήση ουσιών.

Το 2016, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος:

- Στη Μονάδα Άμεσης Βοήθειας & Υποστήριξης σημειώνεται:

- σημαντική αύξηση του αριθμού επισκέψεων στο Μικροβιολογικό Εργαστήριο και σχετική αύξηση στο Παθολογικό Ιατρείο
- σταθερός αριθμός επισκέψεων στο Οδοντιατρείο
- αύξηση αριθμού ατόμων που κάνουν χρήση των υπηρεσιών του Προγράμματος Ανταλλαγής Συριγγών και αύξηση του αριθμού διατιθέμενων συριγγών και προφυλακτικών

- Στο Σταθμό Φροντίδας Εξαρτημένων Ατόμων παρατηρείται μείωση του αριθμού επισκέψεων ενεργών χρηστών, ενώ παρόμοιος ήταν ο αριθμός ατόμων που προσεγγίστηκαν εκτός δομής, στο πλαίσιο του προγράμματος «Δουλειά στο Δρόμο»
- Στην Τηλεφωνική Γραμμή SOS ο αριθμός εξυπηρετούμενων παραμένει σταθερός
- Η Υπηρεσία «Δουλειά στο Δρόμο» Θεσσαλονίκης, που τα δύο προηγούμενα χρόνια είχε λειτουργήσει με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ, υπολειτούργησε έως ότου εγκριθούν και ολοκληρωθούν οι απαιτούμενες διαδικασίες προσλήψεων προσωπικού και εύρεσης χώρου.

10.1. Μονάδα Άμεσης Βοήθειας και Υποστήριξης

Η MABY, με τα ειδικά εξοπλισμένα και στελεχωμένα ιατρεία της, παρέχει πρωτοβάθμια περίθαλψη σε χρήστες ψυχοδραστικών ουσιών, οι οποίοι έχουν ανάγκη από εξειδικευμένη περίθαλψη. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι εξαιρετικά σημαντικές, αν αναλογιστεί κανείς ότι οι ενεργοί χρήστες είναι ιδιαίτερα δύσκολοι ασθενείς και πολλές φορές είναι ανεπιθύμητοι στις υπηρεσίες παροχής υγείας.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της Μονάδας λειτουργούν:

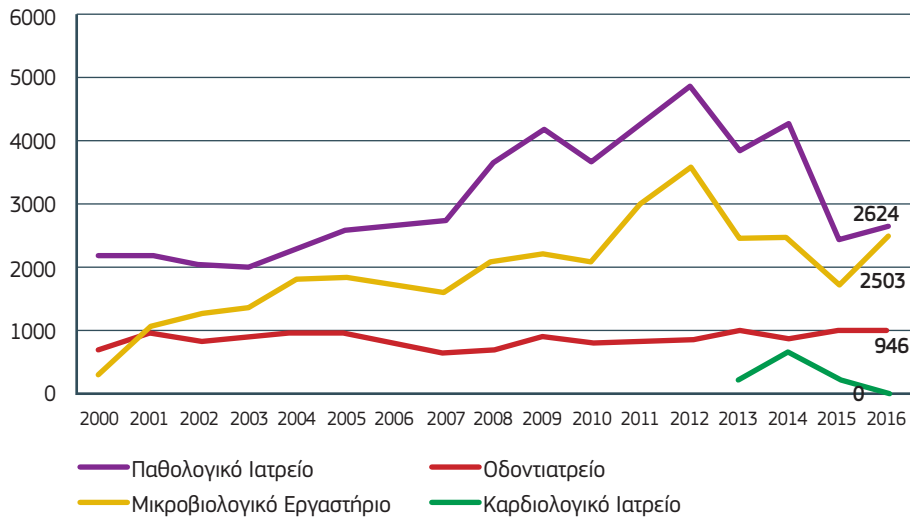
- **ιατρικές υπηρεσίες:** παθολογικό ιατρείο, οδοντιατρείο, μικροβιολογικό εργαστήριο

- **υπηρεσία κοινωνικής φροντίδας:** συμβουλευτική, ψυχολογική υποστήριξη, κινητοποίηση για θεραπεία, παραπομπές χρηστών σε θεραπευτικά προγράμματα, ενημέρωση για τις παρεχόμενες υπηρεσίες της MABY και άλλων υπηρεσιών υγείας, σεμινάρια για ασφαλή χρήση και συμπεριφορά
- **κινητή μονάδα πρώτων βοηθειών:** αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών, σε συνεργασία με το ΕΚΑΒ
- **υπηρεσία ανταλλαγής συριγγών:** ανταλλαγή μεταχειρισμένων συριγγών με καινούργιες αποστειρωμένες
- **υπηρεσία νομικής υποστήριξης:** παροχή νομικής υποστήριξης και συμβουλευτικής στα θεραπευόμενα μέλη των μονάδων του ΟΚΑΝΑ.

10.1.1. Ιατρικές Υπηρεσίες

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Μονάδας Άμεσης Βοήθειας & Υποστήριξης, κατά το 2016 πραγματοποιήθηκαν 2.624 επισκέψεις ασθενών στο Παθολογικό Ιατρείο, 2.503 επισκέψεις στο Μικροβιολογικό Εργαστήριο και 946 επισκέψεις στο Οδοντιατρείο. Συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, καταγράφεται αύξηση στον αριθμό επισκέψεων στο Παθολογικό Ιατρείο (8%) και στο Μικροβιολογικό Εργαστήριο (43,5%), ενώ οριακά μειωμένος ήταν ο αριθμός επισκέψεων στο Οδοντιατρείο (-3%).

Περιστατικά που εξυπηρετήθηκαν από τις Ιατρικές Υπηρεσίες της MABY

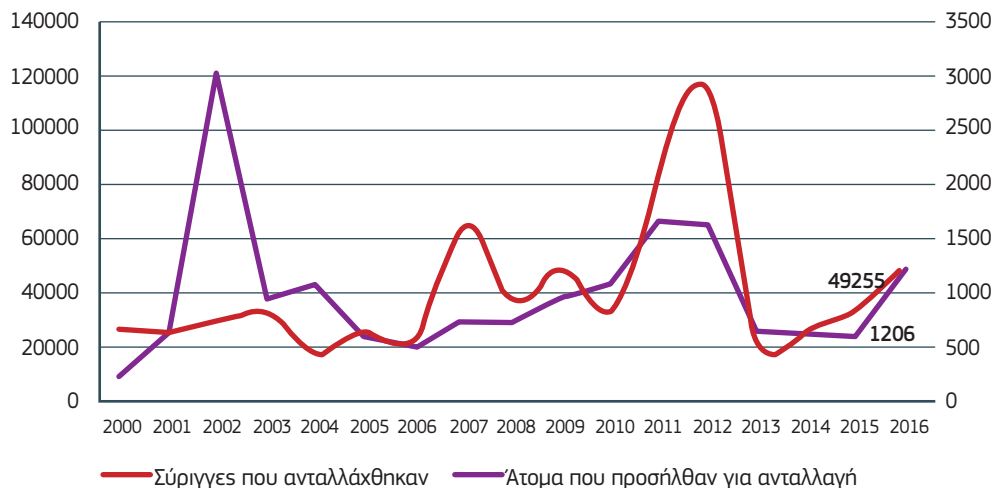

10.1.2. Νοσηλευτική Υπηρεσία – Πρόγραμμα ανταλλαγής συριγγών

Τα τελευταία τρία χρόνια (2014-2016) η κίνηση του Προγράμματος Ανταλλαγής Συριγγών της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας παρουσιάζει σταθερή αύξηση, μετά τη σημαντική πτώση που σημειώθηκε το 2013.

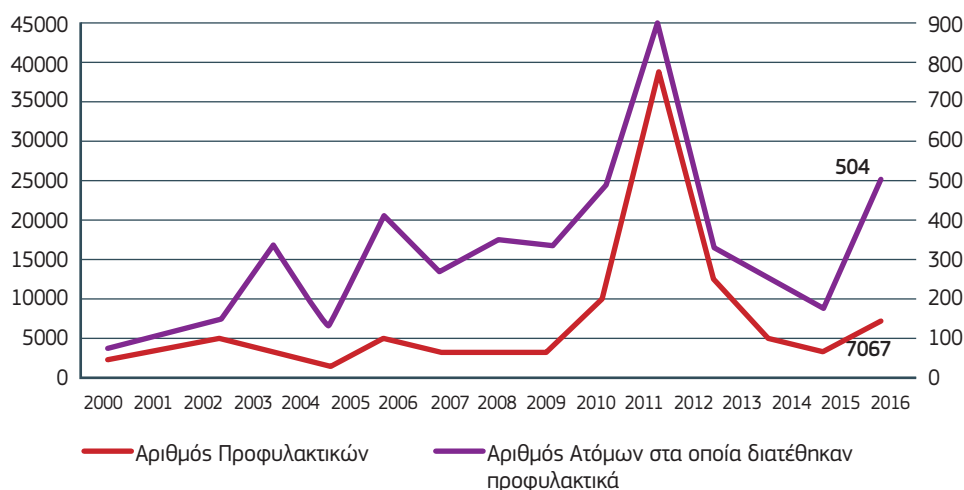
Στο Πρόγραμμα Ανταλλαγής Συριγγών προσήλθαν το 2016, προκειμένου να ανταλλάξουν τη χρησιμοποιημένη τους σύριγγα με καινούργια, 1.206 άτομα, ενώ ο αριθμός των συριγγών, που ανταλλάχθηκαν, ανήλθε στις 49.255. Σε σχέση με το 2015, ο αριθμός ατόμων που προσήλθαν διπλασιάστηκε, ενώ ο αριθμός συριγγών αυξήθηκε κατά 43%.

Νοσηλευτική Υπηρεσία: Πρόγραμμα Ανταλλαγής Συριγγών

Παρόμοια αύξηση καταγράφεται το 2016 και όσον αφορά τη διάθεση προφυλακτικών από την Υπηρεσία: ο αριθμός των ατόμων στα οποία διατέθηκαν προφυλακτικά ανήλθε στα 504, αυξημένος κατά 200% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ενώ ο αριθμός των προφυλακτικών στα 7.067, με ποσοστό αύξησης 123%.

Νοσηλευτική Υπηρεσία: Αριθμός Προφυλακτικών και Ατόμων στα οποία διατέθηκαν

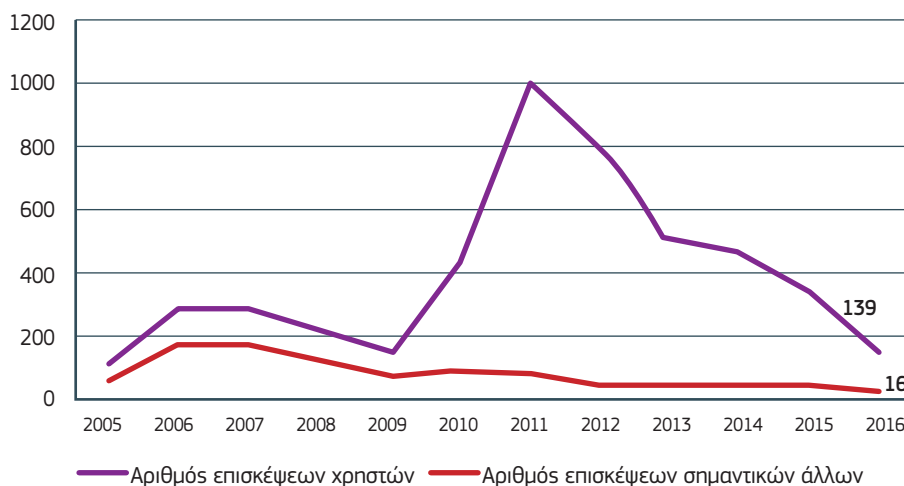

10.1.3. Κοινωνική Υπηρεσία

Πτωτική τάση καταγράφηκε στην προσέλευση ενεργών χρηστών στην Κοινωνική Υπηρεσία της MABY κατά την τελευταία πενταετία, γεγονός που οδήγησε σε αναστολή της λειτουργίας της τον Ιούνιο του 2016 και σε διερεύνηση των υπηρεσιών που παρέχει ενόψει αναδιάρθρωσής της.

Κατά τους 5 μήνες της λειτουργίας της, η Υπηρεσία παρέχει ψυχοκοινωνική υποστήριξη, κατά μέσο όρο το μήνα, σε 25 χρήστες ουσιών και 3 άτομα από το οικογενειακό-κοινωνικό περιβάλλον τους, ενώ ο συνολικός ετήσιος αριθμός επισκέψεων τους ήταν 139 και 16 αντίστοιχα.

Αριθμός επισκέψεων στην Κοινωνική Υπηρεσία

10.2. Σταθμός Φροντίδας Εξαρτημένων Ατόμων

Ο Σταθμός Φροντίδας Εξαρτημένων Ατόμων, που ξεκίνησε να λειτουργεί τον Απρίλιο του 2003, αποτελεί ένα οικείο, φιλικό και ασφαλές περιβάλλον ποικίλων δραστηριοτήτων, το οποίο παρέχει σε ενεργούς χρήστες ψυχοδραστικών ουσιών -που δεν είναι ενταγμένοι σε κάποιο θεραπευτικό πρόγραμμα - και σε μέλη των Θεραπευτικών Προγραμμάτων, τη δυνατότητα να καλύψουν βασικές ανάγκες (σίτιση, ατομική υγιεινή και καθαριότητα), να λάβουν ψυχοκοινωνική υποστήριξη για να επιτύχουν θετικές αλλαγές στη συμπεριφορά τους και να απασχοληθούν δημιουργικά σε ποικίλες δραστηριότητες.

Στο πλαίσιο του Σταθμού Φροντίδας λειτουργεί, επίσης, η ομάδα «δουλειά στο δρόμο» (streetwork), η οποία κάνει επιτόπιες παρεμβάσεις σε χώρους συνάθροισης χρηστών. Οι παρεμβάσεις αυτές περιλαμβάνουν παροχή συμβουλευτικής σε θέματα ασφαλούς χρήσης και ασφαλούς σεξ, διανομή υλικού προφύλαξης (σύριγγες, προφυλακτικά, κιτ ασφαλούς χρήσης),

κινητοποίηση των χρηστών για αξιοποίηση των υπηρεσιών του ΟΚΑΝΑ αλλά και των άλλων φορέων καθώς και κινητοποίηση των χρηστών για ένταξη σε θεραπευτικό πρόγραμμα.

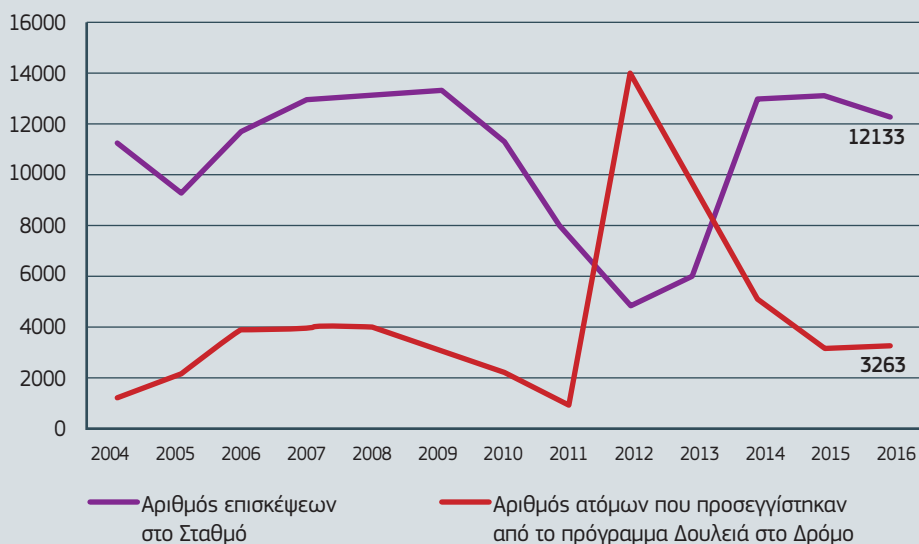
Στη διάρκεια του 2016 προσήλθαν στο Σταθμό Φροντίδας Εξαρτημένων Ατόμων συνολικά 69 άτομα (νέοι εξυπηρετούμενοι), προκειμένου να καλύψουν βασικές ανάγκες υγιεινής, σίτισης, αλλά και να λάβουν ψυχοκοινωνική υποστήριξη και ενημέρωση για ασφαλή χρήση. Ο συνολικός αριθμός επισκέψεων (παλαιών και νέων εξυπηρετούμενων) που πραγματοποιήθηκαν ήταν 12.133, μειωμένος κατά 8% σε σύγκριση με το 2015.

Όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών εκτός δομής, κατά το έτος αναφοράς, πραγματοποιήθηκαν 128 εξορμήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος «Δουλειά στο Δρόμο», στη διάρκεια των οποίων προσεγγίστηκαν συνολικά 3.263 εξαρτημένα άτομα, αριθμός παρόμοιος με αυτόν του προηγούμενου έτους.

Συνολικά, εντός και εκτός δομής, χορηγήθηκαν 24.452 σύριγγες, αριθμός μειωμένος κατά 56% σε σύγκριση με το 2015, ενώ παρόμοιος ήταν ο αριθμός προφυλακτικών (22.022) που διατέθηκαν.

Το Σεπτέμβριο του 2017 ο ΟΚΑΝΑ σε συνεργασία με την Περιφέρεια Αττικής, το Δήμο Αθηναίων και το ΚΕΘΕΑ εντατικοποιεί τη «Δουλειά στο Δρόμο» και τη διανομή συριγγών με στόχο το ελάχιστο όριο που έχει θέσει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (200 σύριγγες/άτομο το χρόνο).

Κίνηση Σταθμού Φροντίδας Εξαρτημένων Ατόμων

10.3. Κέντρο Υποδοχής Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Αθήνας – Ανοιχτή Τηλεφωνική Γραμμή SOS 1031

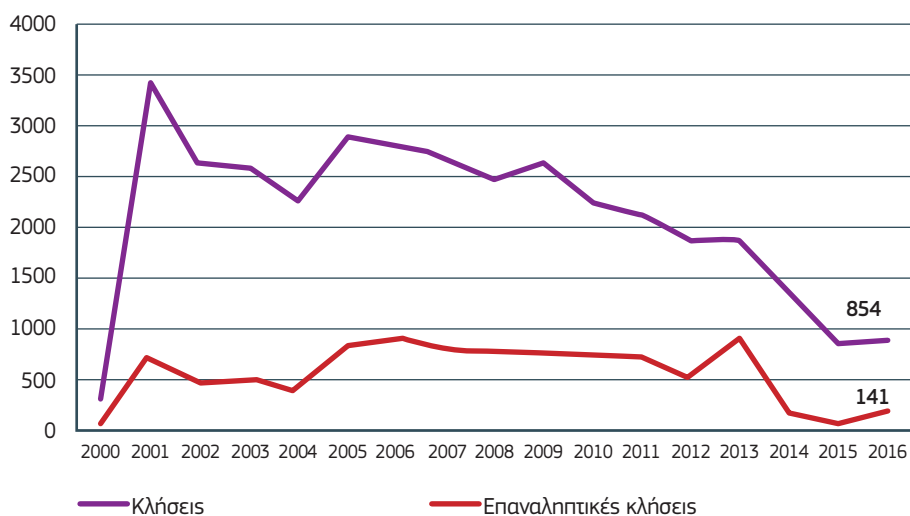
Το Κέντρο Υποδοχής Ενημέρωσης και Προσανατολισμού είναι δομή άμεσης πρόσβασης, στην οποία δεν απαιτείται ραντεβού. Μέχρι πρότινος στο ΚΥΕΠ Αθήνας γινόταν η υποβολή αιτήσεων για ένταξη και θεραπεία στις μονάδες υποκατάστασης του ΟΚΑΝΑ της Αττικής, η υποδοχή και ο προσανατολισμός των ενδιαφερομένων. Από τον Ιούνιο 2016, οι υπηρεσίες υποδοχής, ενημέρωσης και προσανατολισμού για εξαρτημένα άτομα παρέχονται από τη Μονάδα Υποκατάστασης Άμεσης Πρόσβασης (βλ. παρακάτω, 11.2.1.3 «Α' ΜΥΑΠ»). Στο πλαίσιο του ΚΥΕΠ

λειτουργεί η ανοικτή τηλεφωνική γραμμή SOS 1031. Εξειδικευμένα στελέχη της Γραμμής, τηρώντας τις αρχές του απορρήτου και της ανωνυμίας, ενημερώνουν, παραπέμπουν, συμβουλεύουν, υποστηρίζουν.

Επιπλέον, στο ΚΥΕΠ Αθήνας εξακολουθούν να παρέχονται υπηρεσίες συμβουλευτικής και υποστήριξης στις οικογένειες εξαρτημένων ατόμων και υπηρεσίες ενημέρωσης του ευρύτερου κοινού (βλ. παρακάτω, 12.3 «Πρόγραμμα Υποστήριξης Οικογένειας»).

Στα ίδια επίπεδα με αυτά του προηγούμενου έτους ήταν η κίνηση της Τηλεφωνικής Γραμμής SOS κατά το 2016. Ο συνολικός αριθμός κλήσεων, που δέχτηκε η Υπηρεσία, ήταν 854 εκ των οποίων οι 141 ήταν επαναληπτικές κλήσεις.

Κλήσεις στην Τηλεφωνική Γραμμή SOS 1031

SOS 1031

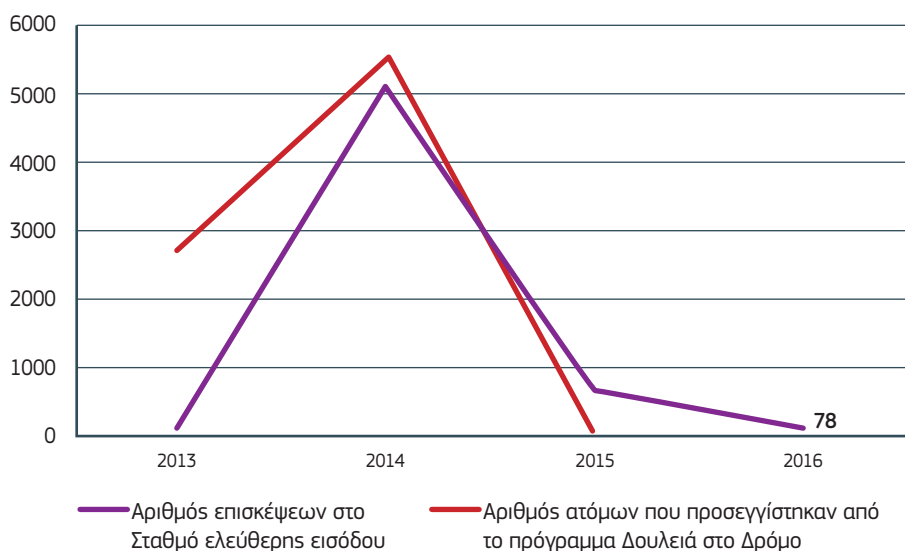

10.4. Υπηρεσία «Δουλειά στο Δρόμο» Θεσσαλονίκης

Τον Ιούνιο του 2013, ξεκίνησε η λειτουργία της πρώτης Μονάδας Άμεσης Πρόσβασης με την υπηρεσία «Δουλειά στο Δρόμο» στη Θεσσαλονίκη, με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2007-2013), η οποία και συνεχίστηκε με ίδια μέσα από το 2015 και εξής.

Στόχος της Υπηρεσίας «Δουλειά στο Δρόμο» είναι η κοινωνική μέριμνα, αλλά και η βασική υγειονομική φροντίδα ενεργών χρηστών που είναι αποκλεισμένοι από τα συστήματα υγείας και πρόνοιας. Από τον Ιούνιο 2013 έως το Φεβρουάριο 2016, πραγματοποιήθηκαν 8.280 επαφές με χρήστες ουσιών στο πλαίσιο του Προγράμματος «Δουλειά στο Δρόμο», ενώ ο Σταθμός ελεύθερης εισόδου δέχτηκε 6.018 επισκέψεις. Για το διάστημα από το Φεβρουάριο 2016 και εξής υπολειτούργησε έως ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες προσλήψης προσωπικού και επιλογής χώρου της Υπηρεσίας.

Κίνηση Υπηρεσίας “Δουλειά στο Δρόμο” Θεσσαλονίκης

11.1. «Στεγνά» Θεραπευτικά Προγράμματα

Τα «στεγνά» θεραπευτικά προγράμματα στηρίζονται στην εντατική ψυχοκοινωνική υποστήριξη και θεραπεία, χωρίς τη χρήση υποκαταστάτων και έχουν στόχο την απεξάρτηση των χρηστών από όλες τις ουσίες και την πλήρη κοινωνική επανένταξή τους.

Ο ΟΚΑΝΑ υλοποιεί τέσσερα «στεγνά» θεραπευτικά προγράμματα (Συμβουλευτικός Σταθμός και Θεραπευτική Κοινότητα «Γέφυρα» στην Πάτρα, Μονάδα Εφήβων/Νέων Αθήνας «Ατραπός», Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Ρεθύμνου και Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Χανίων). Επίσης, σε συνεργασία με την Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών λειτουργεί το Πρόγραμμα «Αθηνά», ενώ συνεργάζεται και με το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Στέλιος Φ.

Κατά το 2016 παρατηρήθηκαν οι παρακάτω διαφορές στην πορεία των στεγνών προγραμμάτων σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος:

- σημαντική μείωση του αριθμού των ατόμων που προσέγγισαν το πρόγραμμα του Συμβουλευτικού Σταθμού και αναστολή λειτουργίας της Θεραπευτικής Κοινότητας «Γέφυρα» του Δικτύου Θεραπευτικών Υπηρεσιών Πάτρας
- αύξηση του αριθμού των μελών και των γονέων/σημαντικών άλλων στην Μονάδα Εφήβων/Νέων Αθήνας «Ατραπός», αλλά μείωση του αριθμού θεραπευτικών συναντήσεων
- σταθερότητα στον αριθμό των εξαρτημένων και των γονέων/σημαντικών άλλων που εντάχθηκαν σε θεραπεία αλλά μείωση του αριθμού των θεραπευτικών συναντήσεων των δύο επιμέρους προγραμμάτων του Προγράμματος Πολλαπλής Παρέμβασης Ρεθύμνου
- αύξηση του αριθμού των θεραπευομένων και σταθερότητα στον αριθμό των γονέων/σημαντικών άλλων στα δύο προγράμματα του Προγράμματος Πολλαπλής Παρέμβασης Χανίων
- αύξηση τόσο του αριθμού των εξαρτημένων ατόμων όσο και του αριθμού των θεραπευτικών παρεμβάσεων στο Πρόγραμμα «Αθηνά»
- αύξηση του αριθμού χρηστών και γονέων/σημαντικών άλλων που έλαβαν υπηρεσίες από το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας.

11.1.1. Μονάδα εφήβων / νέων Αθήνας «ΑΤΡΑΠΟΣ»

Ο ΟΚΑΝΑ δημιούργησε το 2002 στην Αθήνα τη Μονάδα Εφήβων/Νεαρών Ενήλικων «Ατραπός» με σκοπό την προώθηση ενός εναλλακτικού μοντέλου ζωής που δεν περιλαμβάνει τη χρήση ουσιών.

Η «Ατραπός» απευθύνεται:

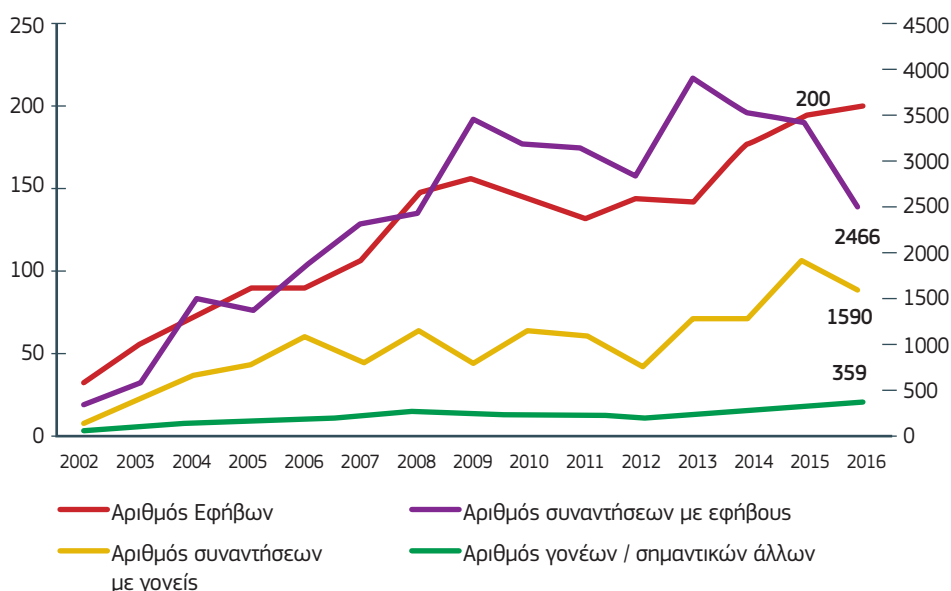
- Σε εφήβους και νεαρούς ενήλικες έως 24 ετών, ανεξαρτήτως φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας που κάνουν πειραματική, περιοδική ή συστηματική χρήση νόμιμων και/ή παράνομων ουσιών.
- Σε οικογένειες εφήβων/νέων που κάνουν χρήση ουσιών και στο ευρύτερο περιβάλλον τους.
- Σε φορείς της ευρύτερης κοινότητας (σχολεύια, αθλητικούς συλλόγους, κ.ά) που έρχονται σε επαφή με εφήβους και αντιμετωπίζουν περιστατικά χρήσης ουσιών, με στόχο την ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας.

Η Μονάδα Εφήβων/Νέων Αθήνας «Ατραπός» παρείχε υπηρεσίες, κατά το έτος αναφοράς, συνολικά σε 200 έφηβους χρήστες ουσιών και σε 359 γονείς και σημαντικούς άλλους. Ο αριθμός των θεραπευτικών συναντήσεων με εφήβους ανήλθε στις 2.466, ενώ με γονείς/σημαντικούς άλλους στις 1.590.

Κατά την τελευταία τριετία σημειώθηκε σημαντική αύξηση στον αριθμό τόσο των χρηστών ουσιών όσο και των γονέων/σημαντικών άλλων που συμμετείχαν στα προγράμματα της Μονάδας. Ειδικότερα, το 2016, ο αριθμός των μελών αυξήθηκε

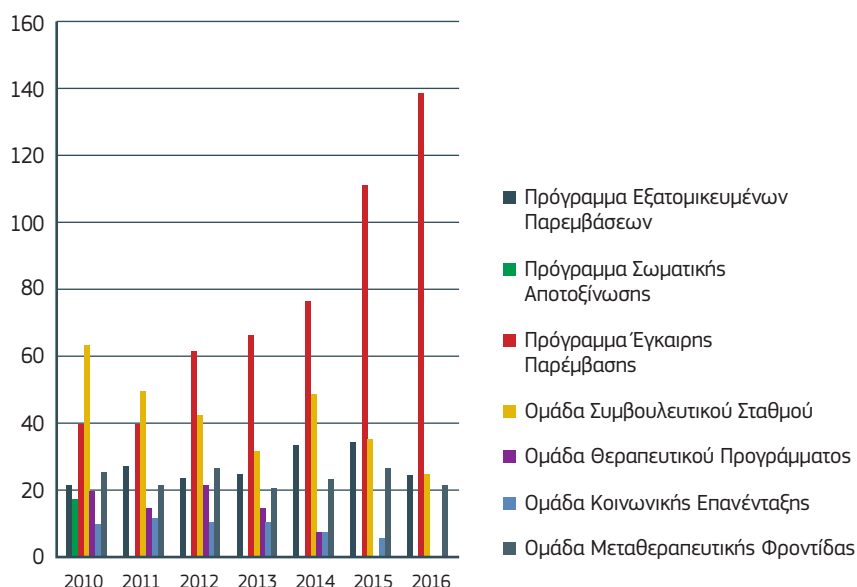
κατά 4% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και ήταν ο υψηλότερος που καταγράφηκε από την έναρξη της λειτουργίας της Μονάδας, ενώ ο αριθμός των γονέων/σημαντικών άλλων αυξήθηκε κατά 15%. Ωστόσο, με βάση τα στοιχεία της Μονάδας, μείωση καταγράφεται στον αριθμό των θεραπευτικών συναντήσεων σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, η οποία οφείλεται κυρίως στη μείωση θεραπευτικού προσωπικού για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Συγκεκριμένα, κατά 28% μειώθηκαν οι θεραπευτικές συνεδρίες με εφήβους/νέους, ενώ κατά 18,5% οι συνεδρίες με τους γονείς και σημαντικούς άλλους.

Αριθμός εξαρτημένων / γονέων / σημαντικών άλλων και θεραπευτικών συναντήσεων στη Μονάδα Εφήβων «Ατραπός»

Στο γράφημα, που ακολουθεί, παρουσιάζεται η συμμετοχή των εφήβων στα επιμέρους προγράμματα της Μονάδας κατά την τελευταία επταετία.

Αριθμός εφήβων που εντάχθηκαν στις Θεραπευτικές Ομάδες της Μονάδας Εφήβων «Ατραπός» κατά τα έτη 2010-2016

11.1.2. Δίκτυο Θεραπευτικών Υπηρεσιών Πάτρας

Το Δίκτυο Θεραπευτικών Υπηρεσιών Πάτρας απευθύνεται σε ενήλικες εξαρτημένους χρήστες. Στο πλαίσιο του Δικτύου λειτουργεί:

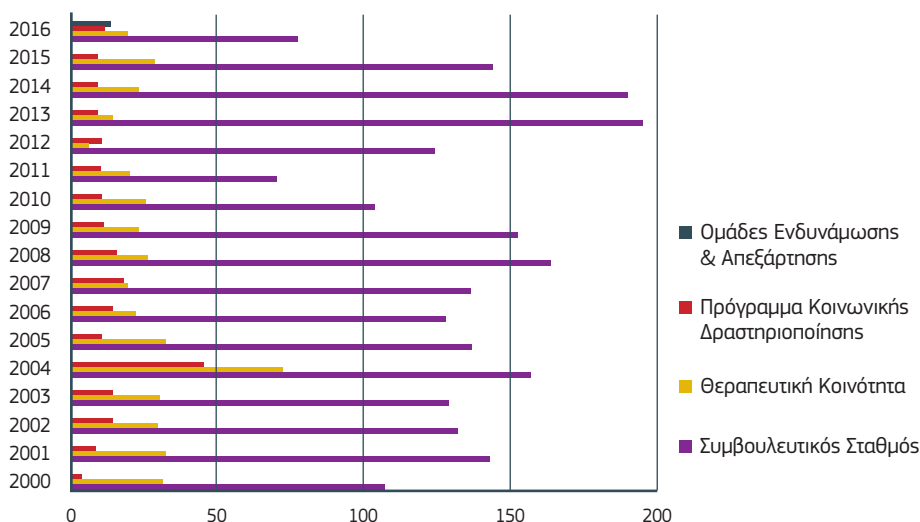
- Συμβουλευτικός Σταθμός
- Θεραπευτική Κοινότητα
- Κοινωνική Επανάταξη / Δραστηριοποίηση

Κατά το 2016, έλαβαν υπηρεσίες από τον Συμβουλευτικό Σταθμό του Δικτύου Θεραπευτικών Υπηρεσιών Πάτρας συνολι-

κά 78 χρήστες ουσιών. Το πρόγραμμα της Θεραπευτικής Κοινότητας «Γέφυρα» παρακολούθησαν 20 άτομα (από τα οποία τα 12 ήταν νέα μέλη), ενώ το Πρόγραμμα Κοινωνικής Δραστηριοποίησης 12 άτομα (εκ των οποίων 8 ήταν νέα μέλη).

Τα τελευταία δύο έτη παρατηρείται σημαντική μείωση (περίπου 60%) στον αριθμό των ατόμων που προσεγγίζουν το πρόγραμμα του Συμβουλευτικού Σταθμού σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, από το Δεκέμβριο του 2016 δημιουργήθηκαν νέες θεραπευτικές υπηρεσίες, οι Ομάδες Ενδυνάμωσης και Απεξάρτησης, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες των μελών του Συμβουλευτικού Σταθμού που απέχουν πλήρως από τη χρήση ψυχοδραστικών ουσιών.

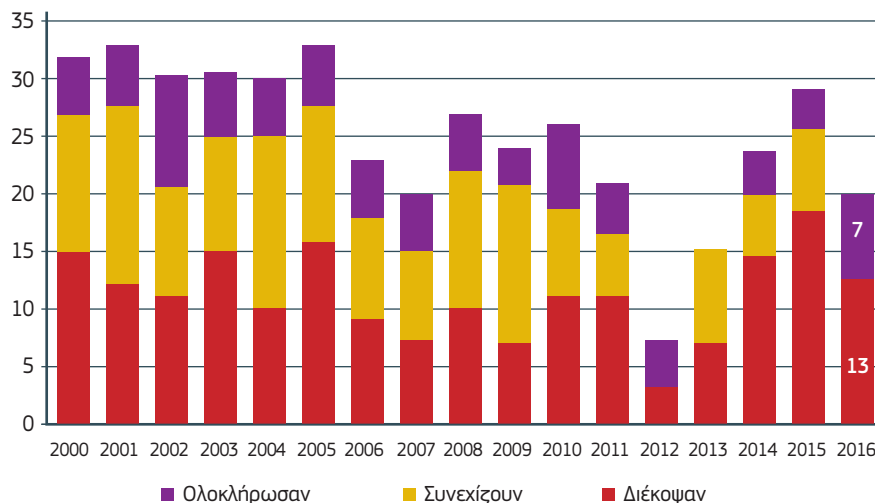
Αριθμός χρηστών που εντάχθηκαν στα προγράμματα του ΔΘΥΠ

Μειωμένος ήταν και ο αριθμός μελών της Θεραπευτικής Κοινότητας σε σχέση με το προηγούμενο έτος, η οποία τον Οκτώβριο του 2016 έπαυσε τη λειτουργία της, καθώς 7 μέλη ολοκλήρωσαν και 13 διέκοψαν, ενώ δεν υπήρξαν νέες εισαγωγές.

Τέλος, σχετικά σταθερός παραμένει ο αριθμός μελών του Προγράμματος Κοινωνικής Δραστηριοποίησης του Δικτύου.

Αριθμός μελών που ολοκλήρωσαν, διέκοψαν ή συνεχίζουν το πρόγραμμα της θεραπευτικής κοινότητας «Γέφυρα»

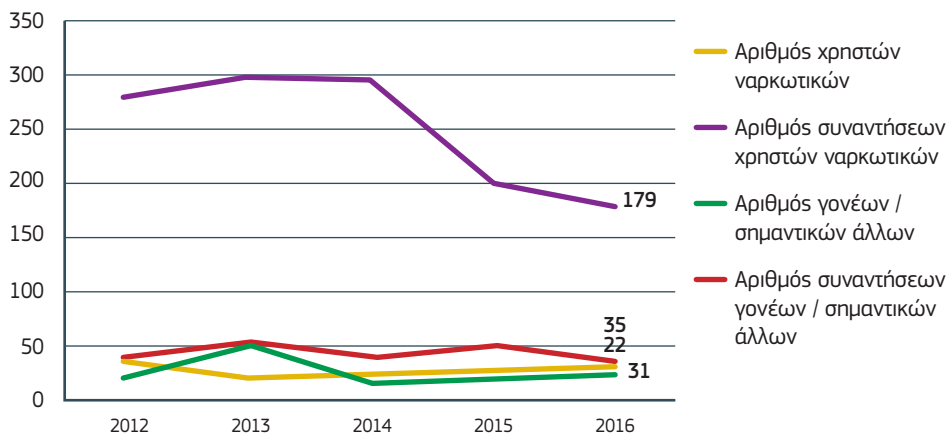
11.1.3. Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Ρεθύμνου

Το «Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης» ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Ιούνιο του 2012 και αποτελεί μετεξέλιξη της Μονάδας Εφήβων Ρεθύμνου (η οποία λειτουργούσε από το 2003) και του Συμβουλευτικού Σταθμού Ενηλίκων Ρεθύμνου (ο οποίος λειτουργούσε από το 2009). Είναι ένα στεγνό θεραπευτικό πρόγραμμα εξωτερικής παραμονής και απευθύνεται σε έφηβους και ενήλικες χρήστες ναρκωτικών και αλκοόλ όλων των ηλικιών καθώς και στις οικογένειές τους.

Στη διάρκεια του 2016, το Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Ρεθύμνου παρέχει θεραπεία σε 31 εφήβους και ενήλικες χρήστες ναρκωτικών ουσιών και υπηρεσίες σε 22 άτομα από το οικογενειακό/κοινωνικό τους περιβάλλον. Ο αριθμός των θεραπευτικών συνεδριών με τους χρήστες ήταν 179, ενώ με τους γονείς/σημαντικούς άλλους 35.

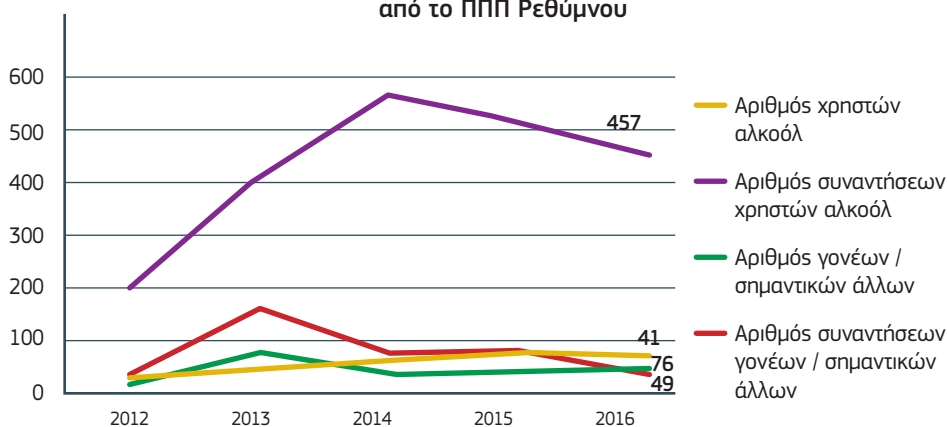
Παράλληλα, το Πρόγραμμα θεραπείας για το αλκοόλ παρακολούθησαν 76 χρήστες και 49 γονείς/σημαντικοί άλλοι, με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν αντίστοιχα 457 και 41 θεραπευτικές συνεδρίες.

Παροχή υπηρεσιών σε εξαρτημένους από ναρκωτικά εφήβους & ενήλικες από το ΠΠΠ Ρεθύμνου

Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος δεν παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση στον αριθμό των εξαρτημένων και των γονέων/σημαντικών άλλων που εντάχθηκαν σε θεραπεία, ενώ σχετικά μειωμένος ήταν ο αριθμός των θεραπευτικών συναντήσεων των δύο επιμέρους Προγραμμάτων.

Παροχή υπηρεσιών σε εξαρτημένους από αλκοόλ από το ΠΠΠ Ρεθύμνου

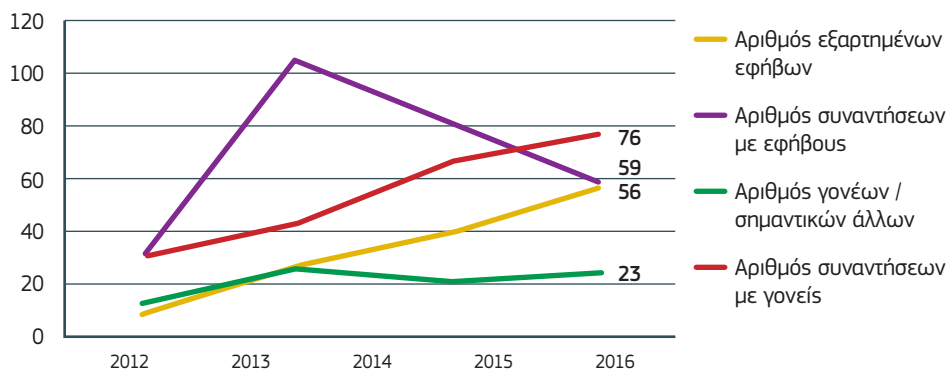
11.1.4. Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Χανίων

Το Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Χανίων ξεκίνησε τη λειτουργία του το Μάιο του 2013, παρέχοντας θεραπεία σε εφήβους με προβλήματα εξάρτησης από παράνομες ουσίες ή/και το διαδικτυο καθώς και σε ενήλικες εξαρτημένους από το αλκοόλ.

Το 2016 στο Πρόγραμμα για απεξάρτηση από παράνομες ουσίες/διαδίκτυο εντάχθηκαν 56 έφηβοι, με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν 59 θεραπευτικές συναντήσεις.

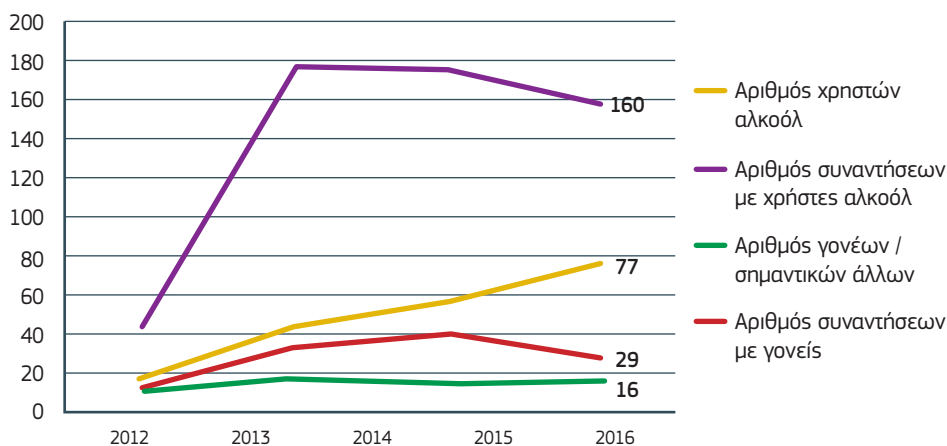
Παράλληλα, το Πρόγραμμα παρέχει υπηρεσίες σε 23 γονείς/σημαντικούς άλλους των εφήβων, με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν 76 θεραπευτικές συναντήσεις.

Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Χανίων για εξαρτημένους από παράνομες ουσίες-διαδίκτυο

Το Πρόγραμμα απεξάρτησης από το αλκοόλ παρακολούθησαν 77 ενήλικες και 16 άτομα από το συγγενικό/κοινωνικό τους περιβάλλον. Ο αριθμός των θεραπευτικών συναντήσεων με τους θεραπευόμενους ήταν 160, ενώ με τους γονείς/σημαντικούς άλλους 29.

Πρόγραμμα Πολλαπλής Παρέμβασης Χανίων για εξαρτημένους από το αλκοόλ

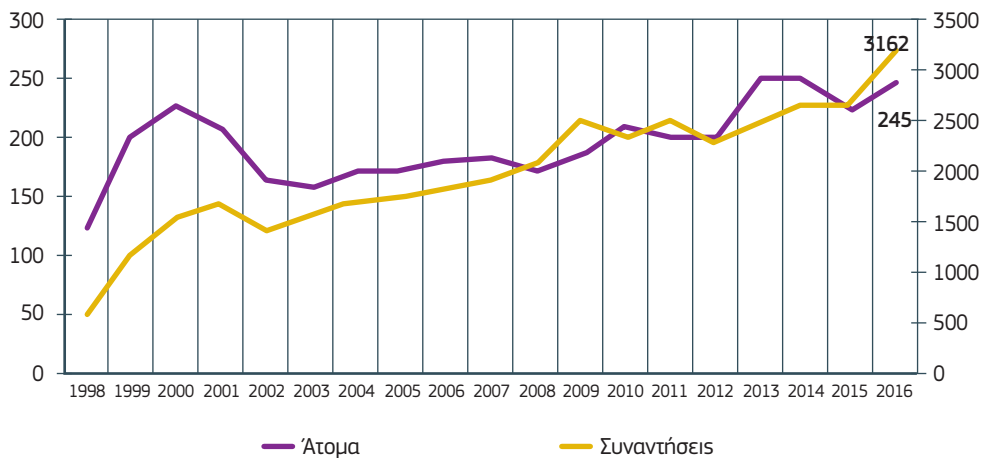
Σε σχέση με το προηγούμενο έτος σημειώθηκε αύξηση στον αριθμό των θεραπευόμενων και των δύο επιμέρους Προγραμμάτων, ενώ παρόμοιος ήταν ο αριθμός των γονέων/σημαντικών άλλων. Τέλος, μειωμένος ήταν ο αριθμός των θεραπευτικών συναντήσεων τόσο με τους εξαρτημένους και των δύο Προγραμμάτων όσο και με τους γονείς/σημαντικούς άλλους του Προγράμματος για το αλκοόλ, ενώ στο πρόγραμμα για εξάρτηση από ουσίες/διαδίκτυο σημειώθηκε μικρή αύξηση.

11.1.5. Θεραπευτικό Πρόγραμμα «Αθηνά»

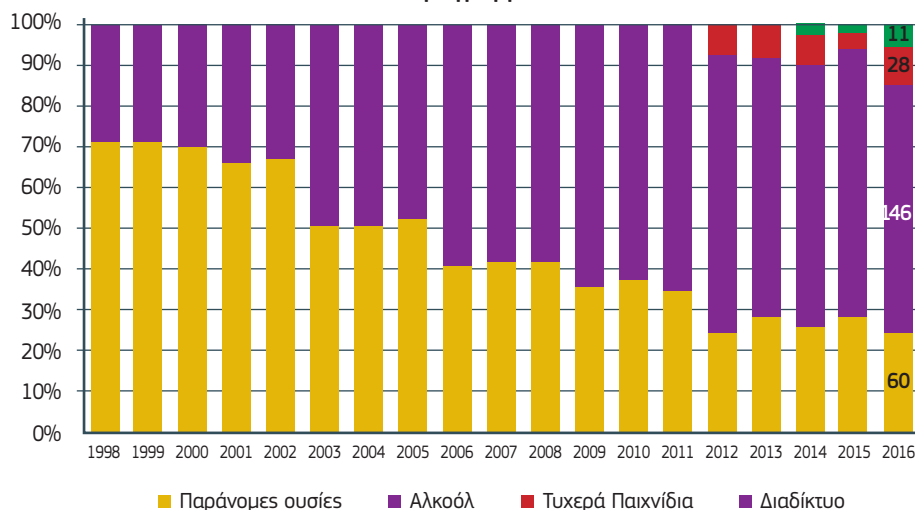
Το «στεγνό» Θεραπευτικό Πρόγραμμα «Αθηνά» αποτελεί προϊόν συνεργασίας της Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών με τον ΟΚΑΝΑ. Ξεκίνησε τη λειτουργία του το Μάιο του 1998 και αποτελεί μετεξέλιξη του Ειδικού Εξωτερικού Ιατρείου για Ουσιοεξαρτημένα Άτομα της Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών που λειτουργούσε από το 1988. Απευθύνεται σε χρήστες ναρκωτικών και αλκοόλ ηλικίας άνω των 18 ετών καθώς και στις οικογένειες και τους συγγενείς των χρηστών και παρέχει υπηρεσίες ιατρικές, ψυχοθεραπείας, ατομικής συμβουλευτικής, ατομικής, ομαδικής και οικογενειακής θεραπείας, κοινωνικές υπηρεσίες κ.α.

Το Θεραπευτικό Πρόγραμμα «Αθηνά» παρακολούθησαν, στη διάρκεια του 2016, 245 εξαρτημένα άτομα (νέοι θεραπευόμενοι), εκ των οποίων 60 ήταν χρήστες παράνομων ουσιών, 146 χρήστες αλκοόλ, 28 με προβλήματα εξάρτησης από τυχερά παιχνίδια και 11 από το διαδίκτυο, με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν συνολικά 3.162 θεραπευτικές συναντήσεις. Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στα σχετικά γραφήματα, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, σημειώθηκε αύξηση τόσο στον αριθμό των εξαρτημένων ατόμων (9,4%) που λαμβάνουν υπηρεσίες όσο και στον αριθμό των θεραπευτικών συναντήσεων (19%).

Αριθμός Ατόμων και Θεραπευτικών συναντήσεων στο Πρόγραμμα «Αθηνά»

Αριθμός Θεραπευομένων ανά θεραπευτικό αίτημα στο Πρόγραμμα «Αθηνά»

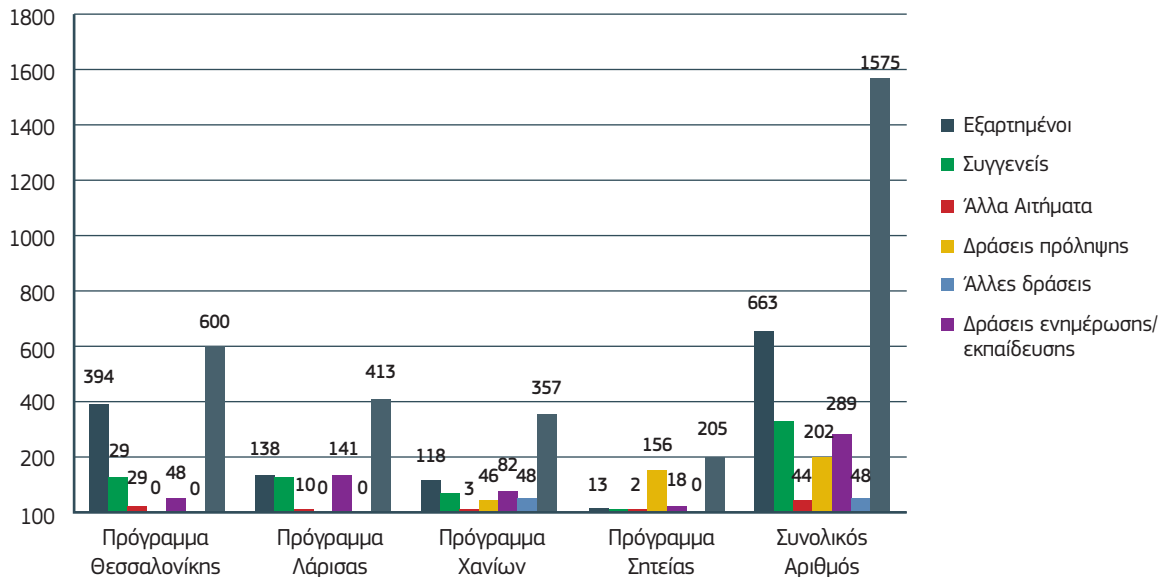
11.1.6. Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας

Το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας του Τμήματος Ψυχολογίας του Α.Π.Θ. λειτούργησε σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ το 2001 στη Θεσσαλονίκη και στη συνέχεια στη Σητεία (το 2008), στα Χανιά (τέλη του 2012) και, τέλος, από τα μέσα του 2015, στη Λάρισα. Οι δράσεις που αναπτύσσει το Πρόγραμμα αφορούν κυρίως στην προαγωγή της αυτοβοήθειας/αλληλοβοήθειας στην αντιμετώπιση του προβλήματος της εξάρτησης και άλλων ψυχοκοινωνι-

κών προβλημάτων, καθώς και προβλημάτων υγείας. Το Πρόγραμμα είναι το μοναδικό στη χώρα με ανάλογα χαρακτηριστικά.

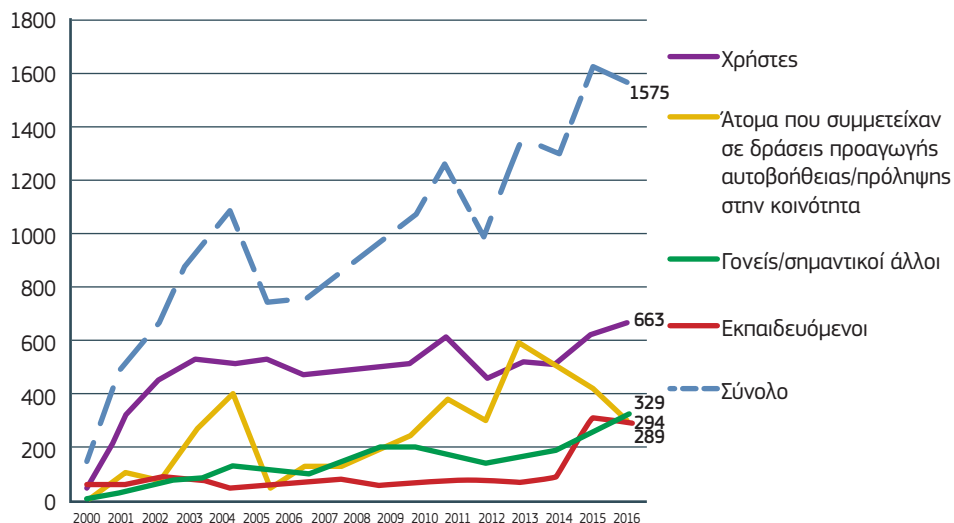
Κατά το 2016, το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας παρείχε υπηρεσίες συνολικά σε 1.575 άτομα. Από αυτά, η πλειονότητα (42%) ήταν άτομα με πρόβλημα εξάρτησης, το 21% άτομα από το οικογενειακό περιβάλλον των εξαρτημένων, το 18% συμμετέχοντες σε δράσεις ενημέρωσης/εκπαίδευσης, το 13% συμμετέχοντες σε δράσεις πρόληψης/κοινωνικού δικτύου και το 6% συμμετέχοντες σε άλλες δράσεις ή άτομα με άλλο αίτημα.

ΠΠΑ 2016: παρεχόμενες υπηρεσίες ανά πρόγραμμα και ανά αίτημα

Όπως φαίνεται και από τα συνολικά στοιχεία που παρουσιάζονται στο παρακάτω γράφημα, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, αυξημένος ήταν ο αριθμός των ατόμων με πρόβλημα εξάρτησης που προσήλθαν στο Πρόγραμμα (7,3%) καθώς και ο αριθμός των γονέων/σημαντικών άλλων (18,8%). Αντίθετα, περιορίστηκαν σημαντικά οι δράσεις προαγωγής αυτοβοήθειας και η συμμετοχή σε αυτές (-29,5%) ενώ ελαφρά μειωμένος εμφανίζεται ο αριθμός των εκπαιδευόμενων (-5,6%).

Κίνηση Προγράμματος Προαγωγής Αυτοβοήθειας 2001-2016

11.2. Προγράμματα Υποκατάστασης και Επανάταξη

Το μεγαλύτερο μέρος του θεραπευτικού δικτύου του ΟΚΑ-ΝΑ αποτελείται από τα Προγράμματα Υποκατάστασης. Τα Θεραπευτικά Προγράμματα Υποκατάστασης διαφοροποιούνται από τα υπόλοιπα θεραπευτικά προγράμματα (στεγνά) λόγω της χορήγησης φαρμακευτικών ουσιών, όπως η μεθαδόνη και η βουπρενορφίνη, που ανήκουν στην κατηγορία των οπιοειδών φαρμάκων.

Τα φάρμακα αυτά έχουν βοηθήσει πολλούς ανθρώπους να ελέγξουν ή και να διακόψουν τη χρήση της ηρωίνης και των άλλων οπιοειδών (σιρόπια, παυσίπονα χάπια) και να βελτιώσουν την κατάσταση της υγείας τους και τον τρόπο ζωής τους. Με τη χορήγησή τους είναι δυνατό να διακόψει κάποιος τη χρήση της ηρωίνης, χωρίς να εμφανίσει στερητικό σύνδρομο και χωρίς να βασανίζεται από την ακατανίκητη επιθυμία της χρήσης της. Η δράση τους διαρκεί πολλές ώρες (ή και μέρες), με αποτέλεσμα να εξαφανίζονται οι γρήγορες και απότομες μεταβολές διάθεσης που προκαλεί η ηρωίνη. Επίσης, δεν έχουν την ευφορική δράση της ηρωίνης, επειδή έχουν την ιδιότητα να εμποδίζουν την άμεση έξαρση της ψυχικής διάθεσης που αυτή προκαλεί, με αποτέλεσμα να μειώνουν σημαντικά την επιθυμία για χρήση.

Στο Πρόγραμμα Υποκατάστασης του ΟΚΑΝΑ γίνονται δεκτά άτομα άνω των 20 ετών, που κάνουν μακροχρόνια χρήση ηρωίνης και έχουν προηγούμενη προσπάθεια θεραπείας σε «στεγνό» θεραπευτικό πρόγραμμα. Μακροχρόνιοι ενδοφλέβιοι χρήστες ηρωίνης άνω των 35 ετών μπορούν να γίνουν δεκτοί, έστω και αν δεν υπάρχει προηγούμενη προσπάθεια θεραπείας.

Η κοινωνική επανάταξη αποτελεί την τελική φάση όλων των θεραπευτικών προγραμμάτων του ΟΚΑΝΑ συμβάλλοντας στη σταδιακή και ομαλή κοινωνικοποίηση των ατόμων, που έχουν ολοκληρώσει τη θεραπεία τους.

Το Πρόγραμμα Υποκατάστασης αριθμούσε, στα τέλη του 2016, 57 μονάδες, εκ των οποίων 23 λειτουργούν στην Αττική, 12 στη Θεσσαλονίκη και 19 στη λοιπή Ελλάδα (54 Μονάδες Ολοκληρωμένης Θεραπείας της Εξάρτησης {ΜΟΘΕ}), 1 Μονάδα Υποκατάστασης Άμεσης Πρόσβασης (Α' ΜΥΑΠ), 1 Μονάδα Εντατικής Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης στην Πάτρα και 1 Μονάδα Κοινωνικής Επανάταξης στην Αθήνα).

Τον Ιούνιο του 2016 δημιουργήθηκε μία νέα μονάδα υποκατάστασης στην Αθήνα, η Μονάδα Υποκατάστασης Άμεσης Πρόσβασης, με στόχο την αποκλειστική διεξαγωγή της φάσης εισαγωγής των ασθενών στη θεραπεία υποκατάστασης και, παράλληλα, την ταχύτερη διαχείριση της λίστας αναμονής.

Επίσης, συνεχίστηκε η λειτουργία των δύο μονάδων υποκατάστασης στο σωφρονιστικό πλαίσιο, τόσο στις φυλακές Κορυδαλλού όσο και στις φυλακές Αγ. Στεφάνου στην Πάτρα. Τα στοιχεία λειτουργίας αυτών των μονάδων παρουσιάζονται ξεχωριστά.

Συνοπτικά, για το 2016 σε σύγκριση με το 2015, διαπιστώθηκε:

Όσον αφορά το Πρόγραμμα Υποκατάστασης στην κοινότητα:

- Μείωση στον αριθμό νέων αιτήσεων για εισαγωγή στο Π.Υ.
- Σημαντική μείωση του αριθμού ατόμων σε αναμονή για ένταξη στο Πρόγραμμα
- Μικρή αύξηση του αριθμού των ατόμων που λαμβάνουν θεραπεία
- Μειωμένος αριθμός νέων εισαγωγών και θεραπευομένων στο Πρόγραμμα Κοινωνικής Επανάταξης.

Ανά περιοχή, παρατηρούνται τα εξής:

- Στην Αττική αυξήθηκαν οι θέσεις θεραπείας. Ο αριθμός των νέων αιτήσεων παρουσίασε μείωση, ενώ ο αριθμός των ατόμων στη λίστα αναμονής μειώθηκε κατά το ήμισυ στο τέλος του έτους.
- Στη Θεσσαλονίκη ο αριθμός των θέσεων θεραπείας δεν παρουσίασε σημαντική μεταβολή. Ωστόσο, αυξήθηκαν τόσο οι νέες αιτήσεις όσο και ο συνολικός αριθμός των ατόμων σε αναμονή για ένταξη στο Π.Υ. στο τέλος του έτους
- Στη λοιπή Ελλάδα, συνολικά, ο αριθμός των θέσεων θεραπείας παρέμεινε σταθερός. Ο αριθμός των νέων αιτήσεων μειώθηκε, ενώ, επίσης, τα άτομα σε αναμονή στο τέλος του έτους μειώθηκαν σημαντικά.

Όσον αφορά το πρόγραμμα Υποκατάστασης στο σωφρονιστικό πλαίσιο,

- αν και δεν επιτεύχθηκε ο στόχος της πλήρους ανάπτυξης των δύο μονάδων, σημειώθηκε αύξηση στον αριθμό των νέων αιτήσεων, αύξηση της ενεργής δύναμης και μείωση της λίστας αναμονής.

Χάρτης Μονάδων Υποκατάστασης

Στοιχεία Επικοινωνίας Μονάδων: <http://www.okana.gr/diadrastikos-xartis>

11.2.1.1. Α' Μονάδα Άμεσης Πρόσβασης (ΜΥΑΠ)

Ο ΟΚΑΝΑ το 2016 δημιούργησε την Α' Μονάδα Άμεσης Πρόσβασης στην Αθήνα προκειμένου να υποδεχτεί και να υποστηρίξει όλους τους χρήστες ουσιών που βρίσκονται στη λίστα αναμονής για τα Προγράμματά του. Η δημιουργία της αποτέλεσε άμεση προτεραιότητα, υπό την αρχή της προσβασιμότητας και της καθολικότητας στην παροχή υπηρεσιών, για την κάλυψη της άμεσης ανάγκης για την προσέγγιση, τη φροντίδα και τη θεραπεία των εξαρτημένων που βρίσκονταν στο δρόμο ή στις λίστες αναμονής.

Βασικός στόχος της Μονάδας, εκτός της απορρόφησης της λίστας και της παροχής υπηρεσιών στους χρήστες ουσιών, είναι η ταχύτερη και ορθολογικότερη είσοδός τους σε θεραπευτικά Προγράμματα του ΟΚΑΝΑ της περιοχής της Αττικής.

Ειδικότερα οι υπηρεσίες που παρέχει είναι οι ακόλουθες:

1. Προσφορά Υπηρεσιών Υποδοχής, Ενημέρωσης και Προσανατολισμού:

- 1.1. Υποδοχή και ενημέρωση κάθε ενδιαφερομένου ως προς τις δυνατότητες και τα προγράμματα (τόσο του ΟΚΑΝΑ όσο και άλλων φορέων) που υφίστανται στην Ελλάδα για τη θεραπεία και την αντιμετώπιση των προβλημάτων των ασθενών.

2. Προσφορά Υπηρεσιών Φαρμακευτικής Υποκατάστασης με βουπρενορφίνη:

- 2.1. Εισαγωγή και έναρξη θεραπείας υποκατάστασης με βουπρενορφίνη με στόχο την ελαχιστοποίηση των κινδύνων από τη χρήση, τόσο για το χρήστη ουσιών, όσο και για το κοινωνικό σύνολο.
- 2.2. Συνέχεια της θεραπείας με καθημερινή επιτηρούμενη χορήγηση βουπρενορφίνης για όσο διάστημα κριθεί αναγκαίο
- 2.3. Η παροχή αρωγής προς τον ασθενή προκειμένου να καλύψει τις άμεσες ανάγκες του (σίτισης, στέγασης, καθαριότητας, αποτοξίνωσης κλπ), μέσω υπηρεσιών Συμβουλευτικής και παραπομπών
- 2.4. Ομαλή μετακίνηση των σταθεροποιημένων ασθενών, βάσει επιθυμίας και κριτηρίων διαμονής, στις Μονάδες Ολοκληρωμένης Θεραπείας του νομού Αττικής για να συνεχίσουν εκεί τη θεραπεία τους σύμφωνα με το Πλαίσιο Λειτουργίας των Θεραπευτικών Μονάδων του ΟΚΑΝΑ.

Τα συγκεντρωτικά στοιχεία της Α' ΜΥΑΠ για το 2016 συμπεριλαμβάνονται στην ενότητα 11.2.1.2. «Ένταξη στο Πρόγραμμα»

- 1.2. Ενημέρωση των ασθενών και των οικογενειών τους επί ζητημάτων αντιμετώπισης του προβλήματος της εξάρτησης.
- 1.3. Εξέταση κάθε ατομικής περίπτωσης ασθενούς και πρώτη διάγνωση της ιδιαίτερης κατάστασής του από ψυχιατρικής, ψυχολογικής, κοινωνικής και οικογενειακής πλευράς καθώς και η αξιολόγηση του κινήτρου για θεραπεία και η διάγνωση του τύπου της θεραπείας που ενδείκνυται και προτείνεται να ακολουθηθεί.
- 1.4. Διασύνδεση με τη Μονάδα Άμεσης Βοήθειας και Υποστήριξης και το Σταθμό Φροντίδας Εξαρτημένων ατόμων, για την προσφορά των εξειδικευμένων υπηρεσιών τους στους ασθενείς, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο.
- 1.5. Συλλογή των στοιχείων των ατόμων που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε θεραπευτικά προγράμματα και η τήρηση σειράς προτεραιότητας με βάση συγκεκριμένα κριτήρια.
- 1.6. Ένταξη των ασθενών στο Πρόγραμμα Υποκατάστασης της Μονάδας Άμεσης Πρόσβασης, τηρώντας τη σειρά προτεραιότητας.
- 1.7. Μετακίνηση των σταθεροποιημένων ασθενών, βάσει επιθυμίας και κριτηρίων διαμονής, στις Μονάδες Ολοκληρωμένης Θεραπείας του νομού Αττικής

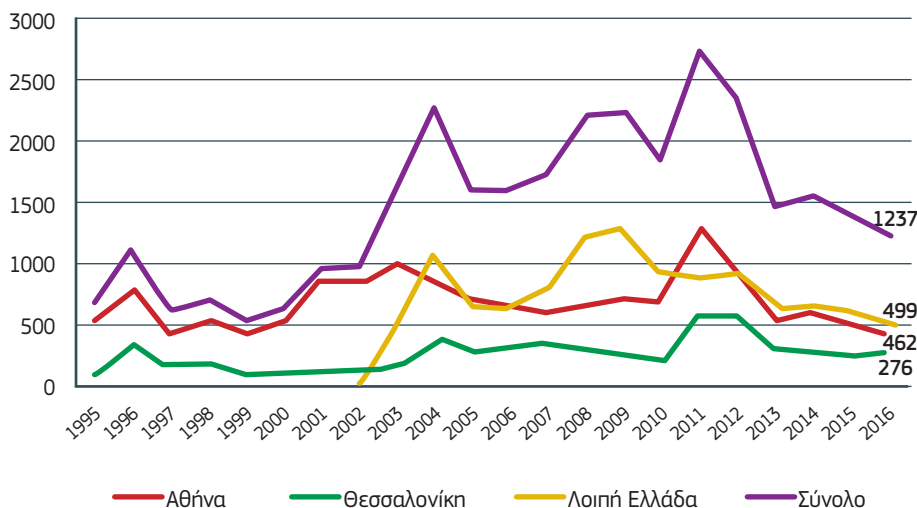

11.2.1.2. Αιτήσεις για Θεραπεία

Μετά την αυξημένη ζήτηση θεραπείας υποκατάστασης το 2011 και το 2012, ως αποτέλεσμα της δημιουργίας σημαντικού αριθμού νέων μονάδων, ο συνολικός αριθμός νέων αιτήσεων εμφανίζεται, σε γενικές γραμμές, πτωτική τάση.

Κατά το 2016, ο αριθμός νέων αιτήσεων σε όλη την Ελλάδα ήταν 1.237, μειωμένος κατά 11% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Αναλυτικά, στην Αττική υποβλήθηκαν 462 αιτήσεις, αριθμός μειωμένος κατά 12% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Στη Θεσσαλονίκη οι νέες αιτήσεις ανήλθαν στις 276, αυξημένες κατά 10%, ενώ τέλος, ο αριθμός των αιτήσεων στις λοιπές πόλεις της χώρας ήταν συνολικά 499, μειωμένος κατά 18%.

Αριθμός νέων αιτήσεων ΠΥ σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, λοιπή Ελλάδα ανά έτος

Το Δεκέμβριο του 2016 υπήρχαν συνολικά σε εκκρεμότητα 1.390 αιτήσεις ατόμων για ένταξη στο Π.Υ.: 952 στην Αθήνα, 97 στη Θεσσαλονίκη και 341 συνολικά στη λοιπή Ελλάδα.

Σε σχέση με το Δεκέμβριο του προηγούμενου έτους, ο συνολικός αριθμός των αιτήσεων σε λίστα αναμονής μειώθηκε κατά 44%. Πολύ σημαντική είναι η μείωση που καταγράφεται στην Αθήνα (-50%), κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Σημειώνεται ότι ο χρόνος αναμονής μειώθηκε, επίσης, κατά το ήμισυ, στους 25 μήνες από τους 50 που ήταν το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους.

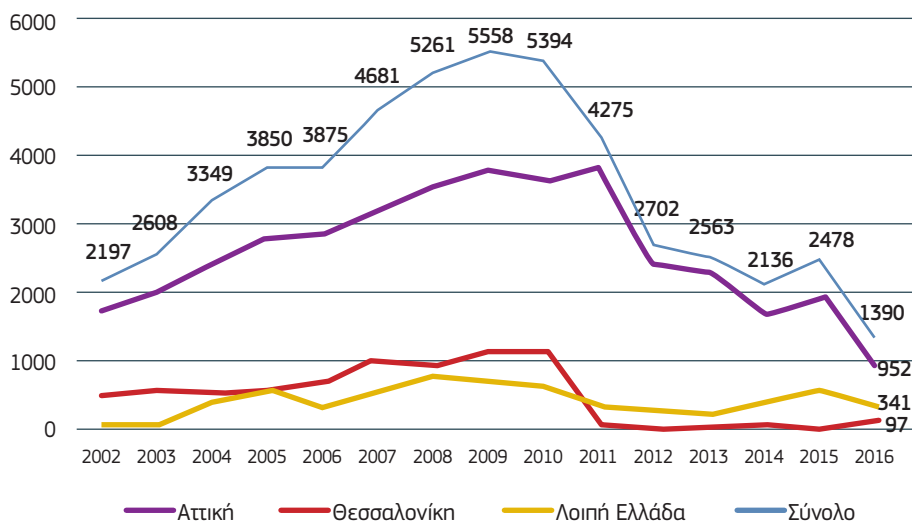
Αποτέλεσμα των προσπαθειών που καταβλήθηκαν το έτος 2016 και το πρώτο εξάμηνο του έτους 2017 είναι η λίστα αναμονής για ένταξη στα Π.Υ. της Αθήνας να μηδενιστεί.

Αντίθετα, στη Θεσσαλονίκη ο αριθμός των αιτούντων σε αναμονή σχεδόν τετραπλασιάστηκε, ενώ ο χρόνος αναμονής ανήλθε στους 5 μήνες από τον 1 μήνα που ήταν τον Δεκέμβριο του προηγούμενου έτους.

Τέλος, μείωση κατά 39% σημειώθηκε και στο συνολικό αριθμό αιτήσεων σε αναμονή στις λοιπές επαρχιακές πόλεις.

Συγκεκριμένα, το Δεκέμβριο του 2016, από τις 19 πόλεις της επαρχίας όπου λειτουργούν μονάδες υποκατάστασης, λίστα αναμονής είχαν 6 πόλεις -Καλαμάτα (100), Λάρισα (88), Πάτρα (55), Ρόδος (35), Βόλος (22) και Λαμία (15)- ενώ οι υπόλοιπες 13 μονάδες δεν είχαν ασθενείς σε αναμονή για ένταξη στο πρόγραμμα (μηδενικός ή μονοψήφιος αριθμός αιτήσεων).

Αριθμός αιτήσεων σε αναμονή για ένταξη στο ΠΥ σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, λοιπή Ελλάδα ανά έτος

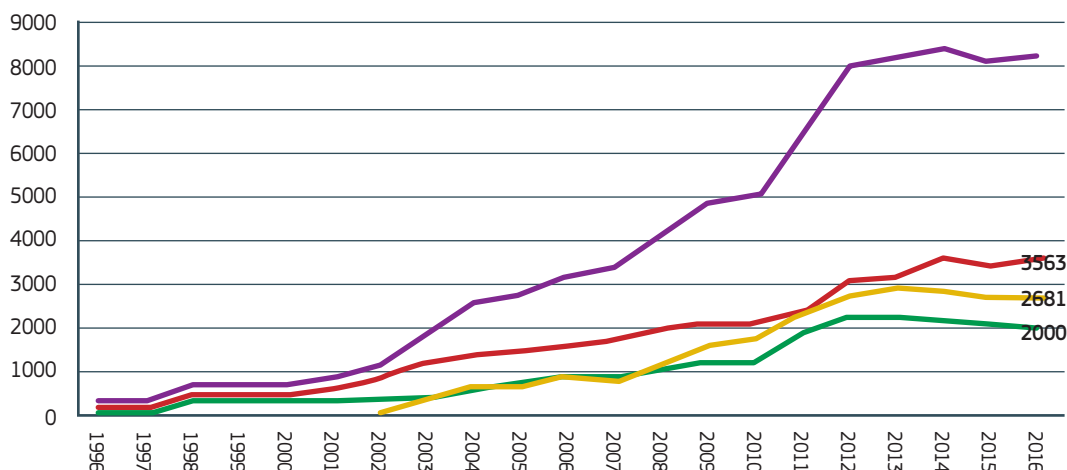

11.2.1.3. Ένταξη στο Πρόγραμμα

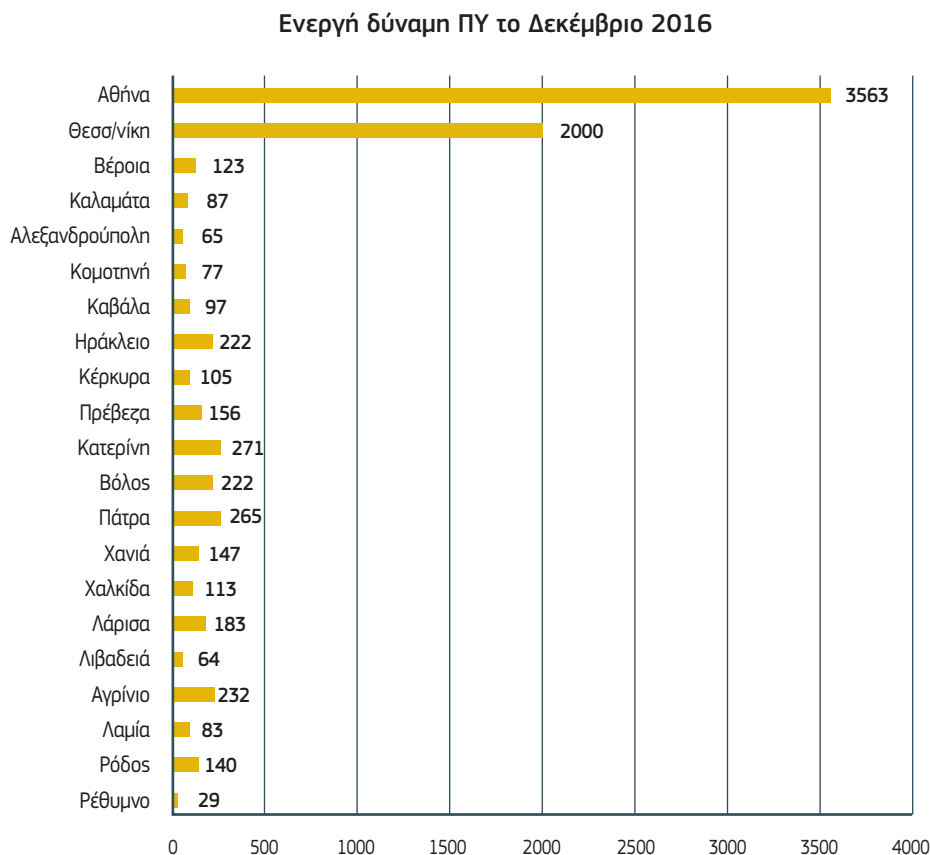
Στα τέλη του 2016 το Πρόγραμμα Υποκατάστασης παρακολουθούσαν συνολικά 8.244 άτομα: 3.563 στην Αττική, 2.000 στη Θεσσαλονίκη και 2.681 συνολικά στη λοιπή Ελλάδα.

Συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, η συνολική ενεργή δύναμη αυξήθηκε σε ποσοστό 2%. Η αύξηση αφορά στην Αττική όπου και καταγράφεται στο 5%. Αντίθετα, στη Θεσσαλονίκη και στη λοιπή Ελλάδα η ενεργή δύναμη παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα.

Αριθμός θεραπευομένων στο ΠΥ σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, λοιπή Ελλάδα ανά έτος

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται αναλυτικά η ενεργή δύναμη του Προγράμματος Υποκατάστασης ανά πόλη:

11.2.2. Επανάταξη στην Κοινότητα

11.2.2.1. Μονάδα Εντατικής Ψυχοθεραπευτικής Παρέμβασης Πάτρας (ΜΕΨΥ)

Το Μάρτιο 2016 λειτούργησε, στο πλαίσιο του Ενιαίου Δι-κτύου Θεραπευτικών Υπηρεσιών Πάτρας, η πρώτη Μονάδα Εντατικής Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης (ΜΕΨΥ) του Προγράμματος Υποκατάστασης. Πρόκειται για ειδική μονάδα που δέχεται ασθενείς του Προγράμματος Υποκατάστασης που βρίσκονται στη φάση της ιατρικά επιτηρούμενης απόσυρσης, κατά την οποία πραγματοποιείται προοδευτική μείωση με στόχο την οριστική διακοπή της φαρμακοθεραπείας υποκατάστασης με παράλληλη εντατικοποίηση των παρεχομένων ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων.

Κατά την πρώτη πιλοτική φάση της λειτουργίας της Μονάδας εντάχθηκαν σε αυτήν 32 ασθενείς, εκ των οποίων οι 17 διέκοψαν, ένας ολοκλήρωσε και εντάχθηκε στο Πρόγραμμα Κοινωνικής Δραστηριοποίησης του ΔΘΥΠ, ενώ 14 συνεχίζουν το πρόγραμμα.

Από τις αρχές του 2017 λειτουργεί πιλοτικά δεύτερη αντίστοιχη Μονάδα στην Αθήνα, ενώ ετοιμάζεται και στη Θεσσαλονίκη.

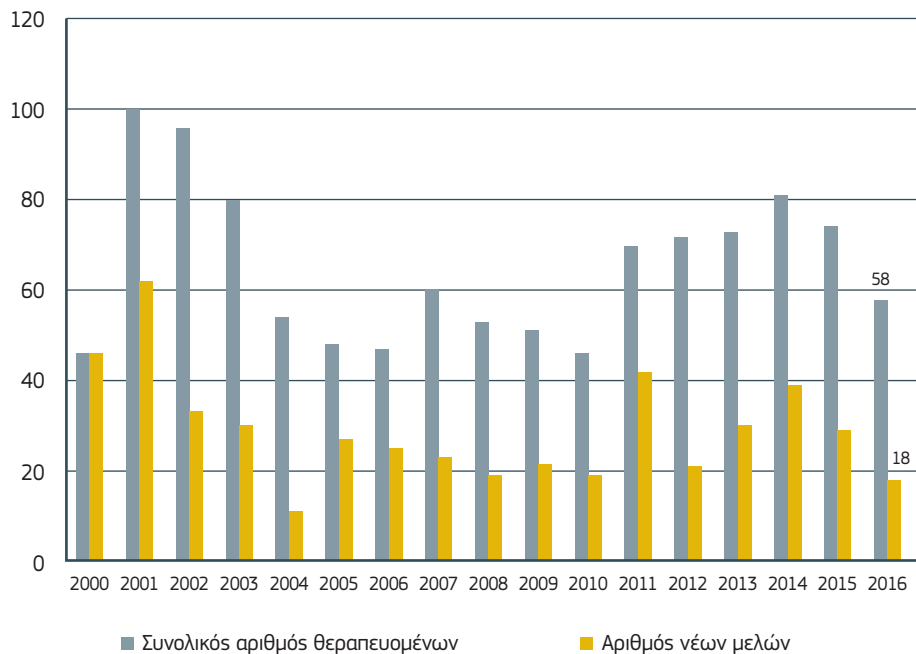
11.2.2.2. Μονάδα Κοινωνικής Επανάταξης Αθήνας

Στην Αθήνα λειτουργεί από τον Σεπτέμβριο του 2000 η Μονάδα Κοινωνικής Επανάταξης για τους θεραπευόμενους του Προγράμματος Υποκατάστασης Αττικής. Ο κύριος στόχος της Μονάδας είναι να συμβάλλει, μέσω της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, στη σταδιακή και ομαλή κοινωνικοποίηση, αλλά και στην προώθηση στην αγορά εργασίας των ατόμων που έχουν ολοκληρώσει τη θεραπεία τους. Σε ειδικό τμήμα της Μονάδας μπορούν να ενταχθούν και θεραπευόμενοι που συνεχίζουν να λαμβάνουν υποκατάστατο εφόσον παρουσιάζουν σταθερή συμμόρφωση στο πρόγραμμα θεραπείας.

Στη διάρκεια του 2016, παρακολούθησαν το πρόγραμμα της Μονάδας Κοινωνικής Επανάταξης Αθήνας συνολικά, 58 άτομα, εκ των οποίων τα 18 ήταν νέα μέλη. Το Πρόγραμμα ολοκλήρωσαν 14 άτομα, διέκοψαν τα 14, ενώ 30 συνεχίζουν. Από τον Απρίλιο του 2011, η Μονάδα παρέχει ψυχοκοινωνική υποστήριξη και σε μέλη του Προγράμματος Υποκατάστασης που λαμβάνουν χαμηλή δόση φαρμάκου.

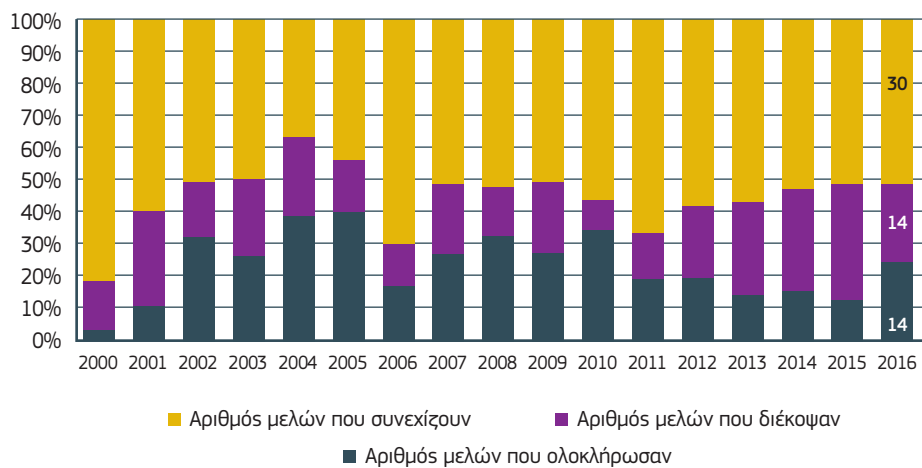
Την τελευταία διετία – κατά τη διάρκεια της οποίας δόθηκε παράταση στη θεραπευτική διαδικασία – καταγράφεται μείωση τόσο στον συνολικό αριθμό θεραπευομένων όσο και σε αυτόν των νέων εισαγωγών στο Πρόγραμμα Κοινωνικής Επανάταξης.

Αριθμός μελών Μονάδας Κοινωνικής Επανάταξης ανά έτος

Συνολικά, από το 2000 - έτος έναρξης της λειτουργίας της Μονάδας - έως το 2016, έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα συνολικά 495 άτομα εκ των οποίων το 50% το έχει ολοκληρώσει με επιτυχία.

Αριθμός μελών που ολοκλήρωσαν, διέκοψαν ή συνεχίζουν πρόγραμμα της ΜΚΕ ανά έτος

11.2.3. Μονάδες Υποκατάστασης στο Σωφρονιστικό Πλαίσιο

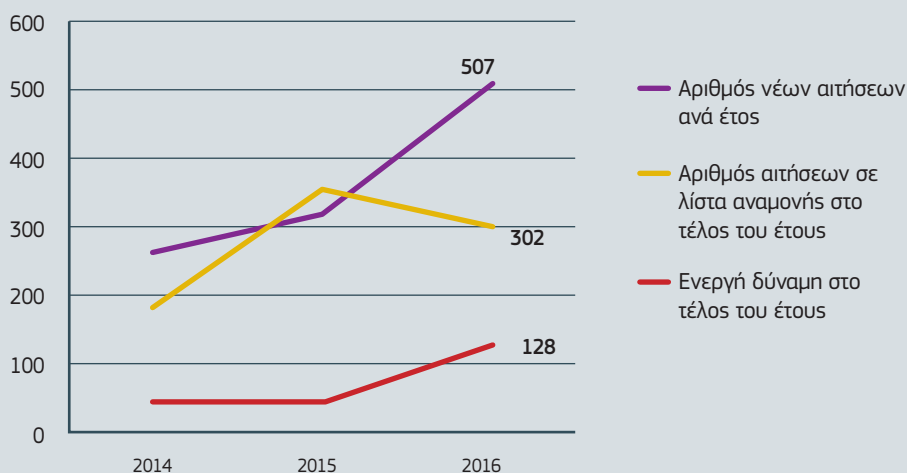
Έως πρόσφατα η Ελλάδα ήταν μια από τις τελευταίες χώρες στην Ευρώπη χωρίς Προγράμματα Υποκατάστασης στις φυλακές. Τα Προγράμματα αυτά προσφέρουν σημαντικά οφέλη τόσο στους εξαρτημένους κρατούμενους και στη λειτουργία των φυλακών όσο και στην κοινότητα.

Στο πλαίσιο εναρμόνισης της χώρας με τη διεθνή πρακτική, το 2014 ο ΟΚΑΝΑ υλοποίησε σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης την πιλοτική εφαρμογή του Προγράμματος Υποκατάστασης στο σωφρονιστικό πλαίσιο με τη λειτουργία δύο

μονάδων χορήγησης μεθαδόνης δυναμικότητας 100 ατόμων έκαστη, μία στις Φυλακές Αγ. Στεφάνου Πάτρας και μία στις Φυλακές Κορυδαλλού με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2007-2013). Από το 2015 οι μονάδες λειτουργούν με ίδια μέσα, ωστόσο δεν έχει επιτευχθεί ακόμη ο στόχος της πλήρους ανάπτυξής τους.

Κατά το 2016, υποβλήθηκαν, συνολικά, 507 νέες αιτήσεις έγκλειστων εξαρτημένων για ένταξη στο πρόγραμμα μεθαδόνης, αριθμός αυξημένος κατά 59% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Επίσης, ο αριθμός των αιτήσεων σε λίστα αναμονής στο τέλος του έτους ανήλθε στις 302, μειωμένος κατά 14%, ενώ η ενεργή δύναμη αυξήθηκε στα 128 άτομα.

Πρόγραμμα Υποκατάστασης στο σωφρονιστικό πλαίσιο

12

Προγράμματα στήριξης σε μέλη των θεραπευτικών προγραμμάτων

12.1. Εξειδικευμένα Κέντρα Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης (ΕΚΚΕΕ)

Το Εξειδικευμένο Κέντρο Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης (ΕΚΚΕΕ) στην Αθήνα και το παράρτημά του στη Θεσσαλονίκη απευθύνεται σε μέλη των Θεραπευτικών Μονάδων και της Κοινωνικής Επανάστασης του ΟΚΑΝΑ και έχει ως κύριο στόχο την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση δράσεων που ενισχύουν τις ατομικές, κοινωνικές και επαγγελματικές δεξιότητες και συμβάλλουν στην κοινωνική και εργασιακή ενσωμάτωση.

12.1.1. ΕΚΚΕΕ Αθήνας

Κατά τη διάρκεια του 2016 στο Εξειδικευμένο Κέντρο Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης (ΕΚΚΕΕ) Αθήνας υλοποιήθηκαν 3 κύκλοι δημιουργικών εργαστηρίων. Αναλυτικότερα:

Στον **πρώτο κύκλο**, ο οποίος ξεκίνησε το Νοέμβριο 2015 και ολοκληρώθηκε το Μάρτιο 2016, υλοποιήθηκαν πέντε (5) δημιουργικά εργαστήρια, στα οποία συμμετείχαν 62 μέλη, με τα ακόλουθα αντικείμενα:

- Εισαγωγή στην Αναλογική και Ψηφιακή Φωτογραφία (τήμα αρχαρίων)
- Θεατρική ομάδα (αυτοσχεδιασμός)
- Καλλιτεχνικές κατασκευές (ψηφιδωτό, κεραμικά, διακοσμητικά και χρηστικά αντικείμενα, decoupage, μοντέρνα γλυπτική με paper mache, πηλός, πλέξιμο κ.α.)
- Κοπτική - Ραπτική
- Ομάδα Προετοιμασίας για την Απασχόληση

Στο **δεύτερο κύκλο**, με διάρκεια από τον Απρίλιο έως και τον Ιούλιο του 2016, υλοποιήθηκαν επτά (7) δημιουργικά εργαστήρια στα οποία συνολικά συμμετείχαν 72 μέλη, με τα ακόλουθα αντικείμενα:

- Εισαγωγή στην Αναλογική και Ψηφιακή Φωτογραφία
- Εισαγωγή στη χρήση Η/Υ, Βασικές Δεξιότητες στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας
- Θεατρική ομάδα (αυτοσχεδιασμός)
- Καλλιτεχνικές κατασκευές
- Κοπτική - Ραπτική
- Ομάδα Προετοιμασίας για την Απασχόληση
- Ομάδα Δραματοθεραπείας

Τέλος, στον **τρίτο κύκλο**, ο οποίος ξεκίνησε το Νοέμβριο 2016 και ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο 2017, υλοποιήθηκαν οκτώ (8) Δημιουργικά Εργαστήρια με τη συμμετοχή 90 μελών, με τα ακόλουθα αντικείμενα:

- Βασικές Δεξιότητες στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (Η/Υ)
- Εισαγωγή στην Αναλογική και Ψηφιακή Φωτογραφία
- Ομάδα Δραματοθεραπείας
- Καλλιτεχνικό Εργαστήρι
- Κοπτική - Ραπτική
- Ομάδα Προετοιμασίας για την Απασχόληση
- Θεατρικό Εργαστήρι
- Εργαστήρι Δημιουργικής Γραφής

Η υλοποίηση των δημιουργικών εργαστηρίων έγινε από στελέχη του ΕΚΚΕΕ και από εθελοντές.

Παράλληλα, παρασχέθηκαν Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες (ΣΥΥ) και συμβουλευτική εργασία προς τους ωφελούμενους των Δημιουργικών Τμημάτων, αλλά και σε άλλα μέλη Θεραπευτικών Μονάδων του Οργανισμού.

Συνολικά, έλαβαν Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες 193 άτομα, ενώ εξυπηρετήθηκαν 812 αιτήματα μέσα από διάφορες δράσεις (παραπομπές σε κοινωνικές δομές και φορείς για λήψη επιδομάτων, έκδοση βιβλιαρίων ασφάλισης και ταυτότητες, διενέργεια ιατρικών εξετάσεων κ.α).

**Αξίζει να αναφερθεί ότι δεκατρείς (13)
ωφελούμενοι προσλήφθηκαν
σε κοινωφελή προγράμματα τόσο στο δημόσιο
και ευρύτερο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.**

12.1.2. ΕΚΚΕΕ Θεσσαλονίκης

Στο ΕΚΚΕΕ Θεσσαλονίκης υλοποιήθηκαν, κατά το έτος αναφοράς, τρία (3) εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης (χειροποίητο κόσμημα, διακοσμητικές κατασκευές και καλλιτεχνική φωτογραφία), τα οποία παρακολούθησαν συνολικά 27 άτομα, ενώ λειτούργησαν και τρεις (3) όμιλοι διαχείρισης ελεύθερου χρόνου (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, internet cafe), στους οποίους συμμετείχαν συνολικά 78 άτομα.

Παρασχέθηκαν Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες σε 432 μέλη των θεραπευτικών προγραμμάτων του ΟΚΑΝΑ και σε 75 μη ενταγμένους σε θεραπεία χρήστες. Ο συνολικός αριθμός αιτημάτων που εξυπηρετήθηκαν ήταν περίπου 2.300.

Το ΕΚΚΕΕ συμμετέχει στις δράσεις του εθελοντικού «Δικτύου των Θεραπευτικών Προγραμμάτων Απεξάρτησης και των Κοινωνικών Φορέων για την Πρόληψη των Ουσιοεξαρτήσεων» νομού Θεσσαλονίκης¹, που δραστηριοποιείται από το 2012, υπό την αιγίδα του Δήμου Θεσσαλονίκης. Στο πλαίσιο των δράσεων του Δικτύου, οργανώθηκε Διαγωνισμός-Έκθεση φωτογραφίας με τίτλο «ΕΥ-ΖΗΝ», με συμμετοχή έργων από κάθε θεραπευτικό πρόγραμμα - μέλος του Δικτύου. Στόχος του διαγωνισμού ήταν η προώθηση της συμμετοχικότητας, η ανάδειξη των δεξιοτήτων των μελών των θεραπευτικών προγραμμάτων, καθώς και η ευαισθητοποίηση του ευρύτερου πληθυσμού. Στο πλαίσιο του διαγωνισμού, πραγματοποιήθηκε έκθεση των φωτογραφιών

1. Συμμετέχοντες φορείς: ΑΡΓΩ - ΨΝΘ, ΑΡΣΙΣ, ΕΚΚΕΕ ΟΚΑΝΑ, ΘΜΥ ΟΚΑΝΑ, ΙΑΝΟΣ - ΨΝΘ, ΚΕΘΕΑ-ΑΝΑΔΥΣΗ, ΚΕΘΕΑ-ΙΘΑΚΗ, ΚΕΘΕΑ-ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ, ΣΕΙΡΙΟΣ-ΚΕΝΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ, ΜΕΘΕΞΙΣ-ΨΝΘ, ΟΚΑΝΑ-ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Β. ΕΛΛΑΔΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους λειτούργησε η Φωτογραφική Λέσχη «Σαν Φως», στην οποία συμμετέχουν 10 μέλη που έχουν ολοκληρώσει το Τμήμα Φωτογραφίας. Η Λέσχη «Σαν Φως» συμμετείχε με έργα των μελών της στην έκθεση φωτογραφίας με τίτλο «ΦΩΤΑΓΩΓΟΣ», που διοργάνωσε το Πολιτιστικό Κέντρο «Φλοίσβος» του Δήμου Παλαιού Φαλήρου, από τις 12 έως τις 14 Ιουλίου.

Μέσα στο 2016 το ΕΚΚΕΕ Αθήνας δημιούργησε Δανειστική Βιβλιοθήκη, που αριθμεί περισσότερους από 650 τίτλους, με δωρεές βιβλίων από εκδοτικούς οίκους και ιδιώτες. Επίσης, τον Οκτώβριο 2016 λειτούργησε και η ιστοσελίδα του στη διεύθυνση www.okanaekke.gr.

Τέλος, εν όψει των εορτών των Χριστουγέννων, πραγματοποιήθηκε έκθεση - μπαζάρ, με δημιουργίες μελών των τμημάτων Καλλιτεχνικών Κατασκευών, Κοπτικής - Ραπτικής και Φωτογραφίας.

στο Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο Θεσσαλονίκης. Το ΕΚΚΕΕ Θεσσαλονίκης απέσπασε δύο (2) βραβεία.

Κατά τη διάρκεια του έτους ξεχώρισαν, επίσης, η συμμετοχή του ΕΚΚΕΕ στο ποδοσφαιρικό τουρνουά «ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ», στο οποίο παίρνουν μέρος όλα τα θεραπευτικά προγράμματα της πόλης² και η συμμετοχή στο διήμερο δράσεων του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου «Νικώντας την εξάρτηση - Κερδίζοντας τη ζωή», με έκθεση φωτογραφίας των μελών του ΕΚΚΕΕ και συμμετοχή στελεχών του σε στρογγυλή τράπεζα.

Τέλος, μέσα στο 2016 έγινε η ολοκλήρωση της Πράξης «Τοπικό Σχέδιο Ενσωμάτωσης Πρώην Χρηστών Ουσιών στην Αγορά Εργασίας του Ν. Θεσσαλονίκης» της Αναπτυξιακής Σύμπραξης «ΣΧΕΔΙΑ».

Η Α.Σ. «ΣΧΕΔΙΑ» επελέγη από την ΕΥΣΕΚΤ³ ως καλύτερη Πράξη ΤΟΠΕΚΟ⁴ ΕΣΠΑ σχετικά με την εφαρμογή καλών πρακτικών και καινοτόμων λύσεων προς όφελος της ευρύτερης κοινωνίας και της ανάπτυξης μέσω της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Η εν λόγω έκδοση είναι αναρτημένη στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.esfhellas.gr.

2. ΟΚΑΝΑ, Πρόγραμμα Εναλλακτικής Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων «ΑΡΓΩ», Τμήμα Αποκατάστασης Εξαρτημένων «ΙΑΝΟΣ» - ΨΝΘ, ΚΕΘΕΑ, Ανοικτό Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο «ΜΕΘΕΞΙΣ», Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας.

3. Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

4. Τοπικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα για Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες

12.2. Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ)

Διεθνείς πρακτικές αναγνωρίζουν ως βασικές παραμέτρους μιας πραγματικά επιτυχημένης θεραπείας από τις εξαρτήσεις την ικανοποίηση των αναγκών της στέγασης, της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής αποκατάστασης. Ο ΟΚΑΝΑ λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, αλλά και την εμπειρία από τη δουλειά στο πεδίο, η οποία υποδεικνύει μια δυσκολία του εξυπηρετούμενου πληθυσμού να ενταχθεί ξανά στην τυπική εκπαίδευση, συνεργάστηκε από κοινού με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με στόχο την ίδρυση παραρτημάτων Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας μέσα σε κτιριακές δομές του Οργανισμού.

Ο θεσμός των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.)

- βασίζεται στις αρχές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων οι οποίες διευκολύνουν την επανασύνδεση του ενήλικα με το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα,
- απευθύνεται σε ενήλικες που πλέον έχουν απολέσει τη δυνατότητα πρόσληψης και αφομοίωσης της γνώσης με τους κλασσικούς τρόπους εκπαίδευσης,
- αξιοποιεί τεχνικές που ταυτίζονται σε πολλά σημεία με τις τεχνικές που ακολουθούνται στις ενδεδειγμένες θεραπευτικές προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων,
- χορηγεί επίσημο απολυτήριο Γυμνασίου, πράγμα πολύ σημαντικό για τους εξυπηρετούμενους του ΟΚΑΝΑ, αφού η αποφοίτηση σηματοδοτεί μια πολύ σημαντική επιτυχία στη ζωή τους.

Μετά από σχετική απόφαση του Γενικού Γραμματέα Διά Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και αντίστοιχη απόφαση του Δ.Σ. του ΟΚΑΝΑ, ξεκίνησε να λειτουργεί πιλοτικά το ΣΔΕ το Νοέμβριο του 2015 στη Θεσσαλονίκη στο κτίριο του παραρτήματος του ΕΚΚΕΕ και στην Αθήνα το Φεβρουάριο του 2016 στο κτίριο του ΕΚΚΕΕ Αθηνών.

ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ ΟΚΑΝΑ

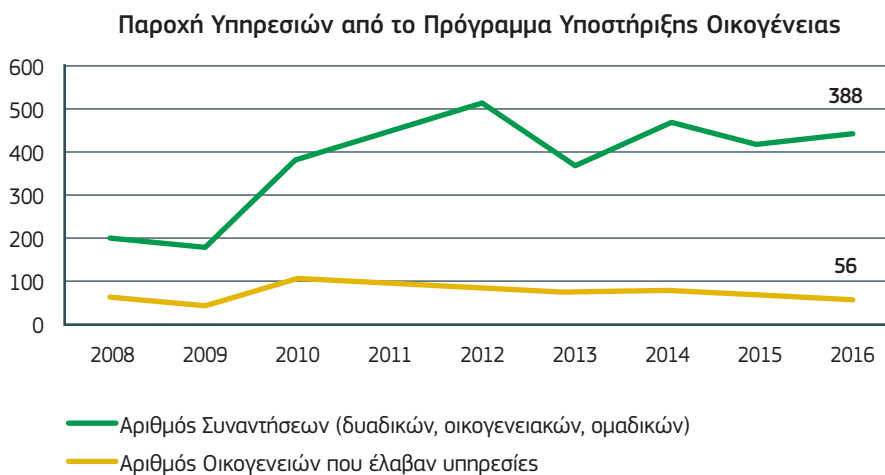
*Φύτεψε ένα ειδώρο
για το μέλλον σου*

Η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος οδήγησε στην αποφοίτηση 20 εξυπηρετούμενων από τα δύο τμήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα. Πιο συγκεκριμένα, στις 30 Ιουνίου 2017 οι πρώτοι 10 απόφοιτοι του τμήματος Αθηνών παρέλαβαν τα απολυτήρια τους, ενώ ένα μήνα αργότερα στις 28 Ιουλίου 2017 ακολούθησαν οι συμμαθητές τους από τη Θεσσαλονίκη.

12.3. Κέντρο Υποδοχής Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Αθήνας - Πρόγραμμα υποστήριξης οικογένειας

Το Πρόγραμμα Υποστήριξης Οικογένειας απευθύνεται σε ολόκληρη την οικογένεια με τοξικοεξαρτημένα μέλη, προετοιμάζοντας, διευκολύνοντας και συμπληρώνοντας το θεραπευ-

τικό έργο των Μονάδων Υποκατάστασης του Οργανισμού. Το 2016, το Πρόγραμμα παρείχε υπηρεσίες σε 56 οικογένειες, εκ των οποίων οι 30 ήταν νέες, ενώ συνολικά πραγματοποιήθηκαν 388 θεραπευτικές συναντήσεις. Συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, ο αριθμός των οικογενειών που συμμετείχαν εμφανίζεται σχετικά μειωμένος, ενώ αύξηση 10% σημειώνεται στον αριθμό των θεραπευτικών παρεμβάσεων.

12.4. Υπηρεσία «Υποστήριξη και φροντίδα γονέων-μελών προγραμμάτων υποκατάστασης και των παιδιών τους» - Αθήνα

Η Υπηρεσία «Υποστήριξη και φροντίδα γονέων-μελών Προγραμμάτων Υποκατάστασης και των παιδιών τους» ξεκίνησε πιλοτικά από το 2014 με στόχο την παροχή κοινωνικοπρονοιακής, συμβουλευτικής και θεραπευτικής στήριξης των μελών του ΟΚΑΝΑ σε ζητήματα που προκύπτουν από την ιδιότητά τους ως γονείς ανήλικων τέκνων.

Η Υπηρεσία στελεχώνεται από τρεις ψυχολόγους και δύο κοινωνικούς λειτουργούς, οι οποίοι παράλληλα αποτελούν θεραπευτικό προσωπικό Μονάδων Υποκατάστασης στην Αθήνα, και λειτουργεί στη Δ' Μονάδα Υποκατάστασης Αθήνας μία φορά την εβδομάδα.

Για την αποτελεσματικότερη επίτευξη του στόχου της, συνεργάζεται με την Εισαγγελία Ανηλίκων, τις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Μαιευτηρίων, των Παιδιατρικών Νοσοκομείων και τις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων και συμμετέχει ενεργά στο Δίκτυο Εξαρτημένων Μπτέρων, (στο οποίο συμμετέχουν η Εισαγγελία Ανηλίκων, φορείς αντιμετώπισης της τοξικοεξάρτησης και φορείς παιδικής προστασίας).

Κατά το 2016 η Υπηρεσία:

- δέχτηκε 72 νέα αιτήματα από τους γονείς-μέλη των Προγραμμάτων Υποκατάστασης ΟΚΑΝΑ, τους θεραπευτές τους ή και από επαγγελματίες που εργάζονται σε Φορείς Κοινωνικής Πρόνοιας.
Ενδεικτικά, τα αιτήματα αφορούσαν σε θέματα όπως: ένταξη των παιδιών σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, διαχείριση θεμάτων πιθανής χρήσης ουσιών των παιδιών τους, προβληματισμό για τη διαχείριση των μεταξύ τους σχέσεων, ιδιαιτερότητες που προκύπτουν από αναπτυξιακές φάσεις όπως η εφηβεία, μαθησιακά και αναπτυξιακά προβλήματα των παιδιών, ζητήματα επιμέλειας και συνεργασία με τα ιδρύματα παιδικής προστασίας που φιλοξενούν τα παιδιά τους κ.α.
- λειτουργήσε μια 12μελής ομάδα γονέων με στόχο την εκπαίδευση σε γονεϊκές δεξιότητες.
- πραγματοποίησε 63 συνεδρίες συμβουλευτικής γονέων, 6 συνεδρίες ζεύγους και 3 κατ' οίκον επισκέψεις.
- συνεργάστηκε με 4 Δήμους για την ένταξη παιδιών σε βρεφονηπιακούς σταθμούς και με το Δήμο Αθηναίων για φιλοξενία παιδιών στις θερινές κατασκηνώσεις του Αγίου Ανδρέα Αττικής.
- οργάνωσε σε συνεργασία με το Κέντρο Εκπαίδευσης και Εποπτείας ΟΚΑΝΑ ενημερωτικό σεμινάριο στους υπευθύνους των Μονάδων του Οργανισμού με θέμα «Οι σύγχρονες εξελίξεις στον τομέα της προστασίας ανήλικων των γονέων-μελών ΟΚΑΝΑ».

12.5. Υπηρεσία «Υποστήριξη εξαρτημένου γονέα και παιδιού» - Θεσσαλονίκη

Το Πρόγραμμα «Υποστήριξης εξαρτημένου γονέα και παιδιού» ξεκίνησε πιλοτικά τις δράσεις του στη Θεσσαλονίκη το 2015. Στόχος των δράσεων ήταν η δημιουργία ενός ασφαλούς πλαισίου αναφοράς για τους εξαρτημένους γονείς και τα παιδιά τους, στο οποίο θα παρέχόταν υποστήριξη, φροντίδα και διασύνδεση αναφορικά με τις ανάγκες τους. Ανώτερος σκοπός των δράσεων είναι η παρέμβαση στο διαγενεακό κύκλο της εξάρτησης και άλλων δυσλειτουργικών συμπεριφορών, μέσω της ενδυνάμωσης της γονεϊκής ταυτότητας και της ενίσχυσης της ψυχικής ανθεκτικότητας των παιδιών εξαρτημένων γονέων.

Η Υπηρεσία στελεχώνεται από δύο ψυχολόγους, μία νοσηλεύτρια και μία κοινωνική λειτουργό.

Κατά το 2016 η Υπηρεσία:

- Λειτουργήσε ομάδα γονέων στην οποία συμμετείχαν έξι (6) μέλη των Μονάδων ΟΚΑΝΑ στα νοσοκομεία «ΑΧΕΠΑ» και «Ειδικών Παθήσεων». Η ομάδα ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2015 και ολοκλήρωσε τον κύκλο της τον Ιούνιο του 2016. Στόχος ήταν η ευαισθητοποίηση και η στήριξη των γονέων σε θέματα όπως η επικοινωνία και τα όρια στην οικογένεια, οι επιρροές της πατρικής οικογένειας στο γονεϊκό ρόλο και η επιβάρυνση της οικογένειας από τη χρήση.
- Παρέιχε συμβουλευτική υποστήριξη οικογένειας στην οποία συμμετείχαν εννέα (9) γονείς. Σε δύο από τις παραπάνω περιπτώσεις συμμετείχε στις συναντήσεις και το παιδί, με

αιτήματα όπως η συμπεριφορά του παιδιού στο σχολείο, η ψυχική υγεία της μητέρας κ.α.

- Παρέιχε πρωτοβάθμια φροντίδα σε γυναίκες μέλη της Μονάδας ΟΚΑΝΑ στο νοσοκομείο «Παπανικολάου» (21 γυναίκες εκ των οποίων 7 ήταν μητέρες):
 - Προγραμματισμό τεστ ΠΑΠ σε όλες τις γυναίκες μέλη της Μονάδας σε Νοσοκομεία.
 - Προγραμματισμό μαστογραφίας και υπερήχου μαστών.
 - Τήρηση γυναικολογικού ιστορικού.
- Συνεργάστηκε με Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα: Διερεύνηση δυνατότητας συνεργασίας με το Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο του Γ.Ν. Παπανικολάου και με την Ιατροπαιδαγωγική Υπηρεσία στο Ιπποκράτειο Γ.Ν. Οι δύο δομές ανταποκρίθηκαν θετικά στην πρόταση συνεργασίας.

Στόχος του Οργανισμού για τις δύο Υπηρεσίες «Υποστήριξη και Φροντίδα γονέων-μελών προγραμμάτων υποκατάστασης και των μελών τους» και «Υποστήριξη εξαρτημένου γονέα και παιδιού» είναι η πιλοτική λειτουργία τους να θεσμοθετηθεί και να λειτουργήσει πλέον ως Ειδική Μονάδα Εφαρμογών αρχικά της Αθήνας και αργότερα της Θεσσαλονίκης μέσα στο 2017.

12.6. Νομική Βοήθεια σε μέλη των θεραπευτικών προγραμμάτων

Στο πλαίσιο νομικής βοήθειας και υποστήριξης των μελών των θεραπευτικών προγραμμάτων, ο Οργανισμός κατά το έτος 2016, μέσω της Νομικής Υπηρεσίας, διεκπεραίωσε συνολικά

156 νομικές υποθέσεις, ενώ προσήλθαν στην Υπηρεσία 80 θεραπευόμενοι.

Η παρεχόμενη υπηρεσία στοχεύει στην απρόσκοπτη παρακολούθηση των θεραπευτικών προγραμμάτων για τα μέλη του ΟΚΑΝΑ.

Στέλιος Φ.

13 Άλλες Δράσεις

Ομάδα εργασίας για τη διερεύνηση πιθανής χρήσης ουσιών στον πληθυσμό μεταναστών και προσφύγων

Κατόπιν συνεργασίας του ΟΚΑΝΑ με το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής το καλοκαίρι του 2016, το Σεπτέμβριο του ίδιου έτους συγκροτήθηκε μια ομάδα ερευνητών με σκοπό την απόκτηση αξιόπιστων ερευνητικών δεδομένων σχετικά με τη χρήση ουσιών στον πληθυσμό των μεταναστών και προσφύγων ώστε αυτά να χρησιμοποιηθούν για το σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων.

Η ερευνητική προσπάθεια ολοκληρώθηκε στα τέλη του Οκτωβρίου της ίδιας χρονιάς, ενώ τον Δεκέμβριο υπήρξε η οριστική αποτίμηση των ερευνητικών δεδομένων, βάσει των οποίων άρχισε να ξεκαθαρίζει η εικόνα σχετικά με περιστατικά χρήσης και κατάχρησης ουσιών. Κρίθηκε όμως σημαντικό η ερευνητική προσπάθεια να επεκταθεί και σε άλλους μεταναστευτικούς ή προσφυγικούς πληθυσμούς. Έτσι, τον Ιανουάριο του 2017 εγκρίθηκε η συγκρότηση και άλλων ερευνητικών ομάδων και επέκταση της έρευνας στα σημεία φιλοξενίας μεταναστών και προσφύγων στη Θεσσαλονίκη.

Η φάση συλλογής των ερευνητικών δεδομένων έχει ολοκληρωθεί και έχει ξεκινήσει η επεξεργασία τους. Υπολογίζεται πως μέχρι το τέλος του 2017 η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής και του ΟΚΑΝΑ θα έχει καταλήξει σε ένα σχέδιο ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που θα λαμβάνει υπόψη και θα σέβεται τις πολιτισμικές διαφοροποιήσεις του συγκεκριμένου πληθυσμού.

Ευάγγελος Π.

14 Ανθρώπινο Δυναμικό

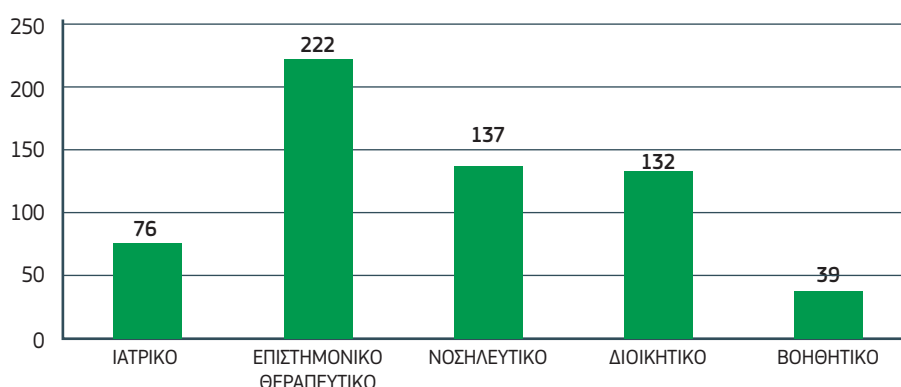
14.1. Εργαζόμενοι ΟΚΑΝΑ

Ο Οργανισμός προσφέρει τις υπηρεσίες του με το ανθρώπινο δυναμικό του να αποτελεί στρατηγικό πυλώνα. Οι εργαζόμενοι, έχοντας επιστημονική εξειδίκευση, επαγγελματική εκπαίδευση και πολυετή εμπειρία στο χώρο των εξαρτήσεων, είναι εκείνοι που καθημερινά, από τον τομέα ευθύνης του ο καθένας, δίνουν σάρκα και οστά στους ιδρυτικούς σκοπούς και στους επιμέρους στόχους του Οργανισμού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία Δεκεμβρίου 2016, ο ΟΚΑΝΑ είχε 606 εργαζομένους. Πιο αναλυτικά:

Ιατρικό προσωπικό: **76**
Επιστημονικό/θεραπευτικό προσωπικό: **222**
Νοσηλευτικό προσωπικό: **137**
Διοικητικό προσωπικό: **132**
Βοηθητικό προσωπικό: **39**

Προσωπικό ΟΚΑΝΑ

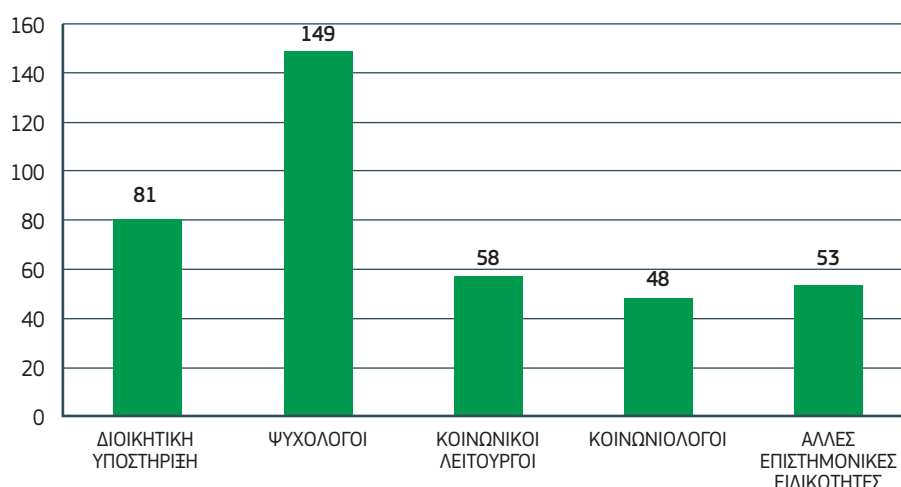

Επιπλέον, 49 άτομα απασχολούνταν στον Οργανισμό με Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών, κυρίως ιατρικό προσωπικό, ενώ, για την εύρυθμη λειτουργία του Οργανισμού 40 εργαζόμενοι είχαν διατεθεί από νοσοκομεία, κυρίως θεραπευτικό και νοσηλευτικό προσωπικό.

14.2. Εργαζόμενοι Κέντρων Πρόληψης

Οι εργαζόμενοι που απασχολούνται στα 75 Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων & Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας είναι εκείνοι που καθημερινά δίνουν έννοια και περιεχόμενο στην πρόληψη, με εργαλεία τις εξειδικευμένες γνώσεις τους αλλά και τις συνεχιζόμενες εκπαιδεύσεις, τις οποίες παρακολουθούν. Στα Κέντρα απασχολούνται συνολικά 389 στελέχη.

Προσωπικό Κέντρων Πρόληψης

14.3. Εθελοντές

Στον ΟΚΑΝΑ ισχύει από το 2012 Πλαίσιο Προσφοράς Εθελοντικής Εργασίας σε δομές και υπηρεσίες του Οργανισμού. Η αξιοποίηση εθελοντών από τον ΟΚΑΝΑ έχει ως στόχο:

- Την κάλυψη των ολοένα αυξανόμενων αναγκών του Οργανισμού σε επίπεδο τόσο κεντρικού συντονισμού όσο και παροχής υπηρεσιών των επιμέρους δομών του και
- Την ενθάρρυνση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στην αντιμετώπιση των εξαρτήσεων.
Κατά τη διάρκεια του έτους 2016, 40 άτομα προσέφεραν εθελοντικές υπηρεσίες στον Οργανισμό.

15 Εκπαίδευση

Το 2016 ο ΟΚΑΝΑ έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση και επιμόρφωση του στελεχειακού δυναμικού του, ενώ παράλληλα έδωσε και το στίγμα του ως φορέας διάχυσης τεχνολογίας στον τομέα των εξαρτήσεων.

Οι εκπαιδεύσεις που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν από το Κέντρο Εκπαίδευσης και Εποπτείας του ΟΚΑΝΑ μέσα στο 2016 είχαν ως βασικούς άξονες:

- Τον εμπλουτισμό των επαγγελματικών δεξιοτήτων των εργαζομένων στον ΟΚΑΝΑ και στα Κέντρα Πρόληψης
- Τη δημιουργία χώρων διαλόγου μεταξύ των συμμετεχόντων με στόχο τη διεύρυνση της επαγγελματικής εμπειρίας μέσα από την ανταλλαγή καλών πρακτικών.
- Τη διαχείριση του συνδρόμου επαγγελματικής εξουθένωσης και άλλων παρόμοιων φαινομένων που εντάθηκαν κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Συνολικά υλοποιήθηκαν **24** εκπαιδευτικές δράσεις σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, στις οποίες συμμετείχαν συνολικά **736** εκπαιδευόμενοι. Επί του συνόλου, συμμετείχαν **336 στελέχη ΟΚΑΝΑ** και **400 στελέχη** από Κέντρα Πρόληψης και άλλους φορείς που δραστηριοποιούνται σε τομείς συναφείς με το αντικείμενο του Οργανισμού (π.χ. ΚΕΘΕΑ, 18ΑΝΩ, ΜΚΟ).

Όσον αφορά σε συνέδρια που οργανώθηκαν από άλλους φορείς, ο ΟΚΑΝΑ ενέκρινε τη συμμετοχή **109 στελεχών** του.

Περαιτέρω και στο πλαίσιο της διασύνδεσης και με άλλους τομείς δράσης, ο Οργανισμός διοργάνωσε **4 ημερίδες** με στόχο την ευαισθητοποίηση ευρύτερου κοινού και επαγγελματιών, αναδεικνύοντας την πολυπαραγοντικότητα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των εξαρτήσεων.

15.1. Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Εκπαιδευτικές δράσεις ΟΚΑΝΑ έτους 2016

Τίτλος Προγράμματος	Τόπος Διεξαγωγής	Αριθμός Συμμετεχόντων
1. Διετές εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Οικογενειακή θεραπεία και τοξικοεξάρτηση» Οκτώβριος 2016 – Ιούνιος 2017 *υλοποιήθηκαν 16 εκπαιδευτικές συναντήσεις κατά το 2016	Αθήνα - ΚΕΕ	19
2. «Θεραπευτικές προσεγγίσεις στη θεραπεία υποκατάστασης – κινητοποιητική συνέντευξη»	Αθήνα - ΚΕΕ	39
3. «Πρόληψη υποτροπών»	Αθήνα - ΚΕΕ	22
4. «Αντιλήψεις και στάσεις σχετικά με τον επαγγελματικό ρόλο του διοικητικού προσωπικού των Κέντρων Πρόληψης»	Αθήνα - ΚΕΕ	47
5. «Διαύγεια» *υλοποιήθηκαν 2 κύκλοι (Αθήνα – Θεσσαλονίκη)	Αθήνα – Θεσσαλονίκη	70
6. «Σχεδιασμός και οργάνωση ομάδων εποπτείας ομοτίμων» *υλοποιήθηκαν 3 διήμερα στην Αθήνα και 2 διήμερα στη Θεσσαλονίκη	Αθήνα – Θεσσαλονίκη	72
7. «Εκπαίδευση Ιατρικού Προσωπικού στην τυπική χορήγηση υποκαταστάτων» *υλοποιήθηκαν 2 διήμερα στην Αθήνα και 1 διήμερο στη Θεσσαλονίκη	Αθήνα - Θεσσαλονίκη	45
8. «Νέο Ενιαίο Μισθολόγιο»	Αθήνα - ΚΕΕ	12
9. «Η επαφή με τον εξαρτημένο: κλινικές προσεγγίσεις και θεραπευτικός σχεδιασμός»	Αθήνα - ΚΕΕ	14
10. «Οριζόντια εκπαίδευση ομοτίμων σε εκπαιδευτικά και εποπτικά υλικά και σε εφαρμογή καλών πρακτικών»	Αθήνα - ΚΕΕ	27
11. «Πρώτες Βοήθειες»	Αθήνα - ΚΕΕ	24
12. «Η εφηβεία και οι έφηβοι την εποχή της κρίσης»	Αθήνα - ΚΕΕ	18

Τίτλος Προγράμματος	Τόπος Διεξαγωγής	Αριθμός
13. «Οι σύγχρονες εξελίξεις στον τομέα της προστασίας ανήλικων τέκνων με γονείς – μέλη των Μονάδων Υποκατάστασης ΟΚΑΝΑ»	Αθήνα - ΚΕΕ	33
14. «Αξιοποίηση εικαστικών μέσων για τη διερεύνηση των κοινωνικών κατασκευών σχετικά με την ταυτότητα και το φύλο»	Αθήνα - ΚΕΕ	10
15. «Αντιμέτωπιση παθολογικών φαινομένων: ψυχολογική βία στο χώρο της εργασίας (mobbing), σύνδρομο επαγγελματικής εξουθένωσης (burn out)» *υλοποιήθηκαν 2 κύκλοι (1 Αθήνα – 1 Θεσσαλονίκη)	Αθήνα – Θεσσαλονίκη	41
16. «Εκπαίδευση στη μέθοδο της καταξιοτικής διερεύνησης» *διάρκειας 3 διημέρων	Αθήνα (ΚΕΕ – Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αιγάλεω)	72
17. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο υλικό πρόληψης "Ξέρω τι ζητάω"	Θεσσαλονίκη	11
18. «Νευροβιολογία της εξάρτησης – νέες ουσίες, νέες εξαρτήσεις»	Αθήνα - ΚΕΕ	28
19. Διετές εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Δουλειά με τις οικογένειες και χρήση ουσιών (2016-2018)» *υλοποιήθηκαν 4 διήμερες συναντήσεις κατά το 2016	Αθήνα - ΚΕΕ	22
20. «Εκπαίδευση στις διαπολιτισμικές παρεμβάσεις» (διάρκειας 3 τετραήμερων)	Αθήνα - ΚΕΕ	24
21. «Γυναίκα και εξάρτηση» (διάρκειας 3 διημέρων)	Αθήνα - ΚΕΕ	26
22. Εκπαίδευση στελεχών πρόληψης για την εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος στο πλαίσιο του μνημονίου συνεργασίας ΟΚΑΝΑ – Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη	Αθήνα - ΚΕΕ	24
23. «Απώλεια και πένθος σε παιδιά και εφήβους»	Θεσσαλονίκη	18
24. Εκπαίδευση στην ηλεκτρονική εφαρμογή διαχείρισης εγγράφων «Πάπυρος»	Αθήνα - ΚΥ	18

15.2. Ημερίδες ΟΚΑΝΑ

Ο ΟΚΑΝΑ μέσα στο 2016 οργάνωσε τις εξής ημερίδες:

- **«Η θεραπεία της διαταραχής χρήσης αλκοόλ στην Ελλάδα σήμερα»** σε συνεργασία με την Α΄ Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών και το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά (ΕΚΤΕ-ΠΝ), 8/4/2016, Αθήνα, Αμφιθέατρο της Βιβλιοθήκης των Επιστημών Υγείας
- **«Τραύμα & εξάρτηση»** σε συνεργασία με το Τμήμα Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ 17/5/ 2016, Αμφιθέατρο «Ι. Δρακόπουλου», Προπύλαια Πανεπιστημίου Αθηνών
- **«Σύγχρονες παρεμβάσεις στις εξαρτήσεις. Η πρόκληση της συνεργασίας»** από το Πανεπιστήμιο Κρήτης και τον ΟΚΑΝΑ, 26/5/2016, Ρέθυμνο, αίθουσα «Παντελής Πρεβελάκης» στο Ωδείο
- **«Ο ΟΚΑΝΑ στα Νοσοκομεία»** σε συνεργασία με το Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς 'οι Άγιοι Ανάργυροι', 21/11/2016, Αμφιθέατρο Νοσοκομείου,

Τραύμα και Εξάρτηση

17/5 2016

Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ (Ο.ΚΑ.ΝΑ.) ΚΑΙ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΟΡΓΑΝΩΝΟΥΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: "ΤΡΑΥΜΑ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΣΗ", ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ 17 ΜΑΪΟΥ 2016 ΣΤΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ Ι. ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΑ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ (ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 30).

ΩΡΑ ΕΝΑΡΣΗΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ **9:00 π.μ.**

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ

ΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΚΑΛΕΣΕΤΕ ΣΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ: **210 9215750 & 210 9245745**

ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΚΑΝΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ

Η Πρόκληση της Συνεργασίας

28/5 2016

ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΠΗΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΔΙΑΤΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ "ΚΑΘΗΜΕΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ" ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΡΟΜΑΤΟΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ Ο.ΚΑ.ΝΑ. "ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ. Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ", ΣΑΒΒΑΤΟ 28 ΜΑΪΟΥ 2016 ΣΤΟ ΩΔΕΙΟ ΚΑΛΑ ΓΟΛΗ ΡΕΘΥΜΝΟΥ, ΛΙΒΟΥΣΑ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ.

ΩΡΑ ΕΝΑΡΣΗΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ **19:00**

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ

ΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΚΑΛΕΣΕΤΕ ΣΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ: **28310 77522 | 210 9215750 | 210 9245745**

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΟΚΑΝΑ

15.3. Συμμετοχές στελεχών ΟΚΑΝΑ σε επιστημονικά συνέδρια

Τίτλος Συνεδρίου	Αριθμός Συμμετοχών
2 ^ο Πανελλήνιο Συνέδριο συνεχιζόμενης εκπαίδευσης στην εσωτερική παθολογία	2
6 ^ο Συνέδριο Βιοψυχοκοινωνικής προσέγγισης	6
Πανελλήνιο Ψυχιατρικό Συνέδριο	1
International Liver Congress 2016	1
24 ^ο Πανελλήνιο Ψυχιατρικό Συνέδριο	9
28 ^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Γενικής Ιατρικής	3
5 ^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κλινικής Ψυχοφαρμακολογίας	8
42 ^ο Πανελλήνιο Ιατρικό Συνέδριο	1
9 ^ο Πανελλήνιο & 8 ^ο Ευρωπαϊκό Νοσηλευτικό Συνέδριο	3
1 st congress on evidence based psychology	8
Ηπατίτιδα και χρήση ουσιών στην Ελλάδα	4
9 ^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Καρδιολογικών Παραγόντων Κινδύνου	2
5 ^ο Διεθνές Συμπόσιο για την ηπατίτιδα: φροντίδα κατ' ουσιών χρήστες	1
Hearing Voices: 20 th Anniversary Conference	2
29 th ECNP Congress	4
9 ^ο Συνέδριο Οικογενειακής Θεραπείας (EFTA)	29
5 ^ο Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο	3
5 ^ο Συνέδριο Ψυχιατρικής και Νευροεπιστημών	1
Συνέδριο Νευροεκφυλιστικών νόσων	1
18 ^ο Συνέδριο Infocom World 2016	3
2 nd Congress of early career psychiatrists	1
2 ^ο Πανελλήνιο Συνέδριο νοσημάτων θώρακος και παθήσεων από το περιβάλλον	1
30 Διαβητολογικό Συνέδριο Βορείου Ελλάδος	1
Συνέδριο Ελληνικής Ψυχιατρικής Εταιρίας	1
Πανελλήνιο Συνέδριο AIDS	1
3 ^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχιατροδικαστικής	5
2 ^η Πολυθεματική Διημερίδα Ψυχιάτρων	6
UK and European Symposium on Addictive Disorders (UKESAD) 2016	1
Σύνολο συμμετοχών	109

15.4. Πρακτική άσκηση φοιτητών - διεξαγωγή εργασιών / ερευνών

Κατά τη διάρκεια του 2016, **36 φοιτητές** από Τμήματα Ψυχολογίας, Κοινωνικών Επιστημών, Κοινωνικής Εργασίας και Νοσηλευτικής πραγματοποίησαν την πρακτική τους άσκηση στις δομές του ΟΚΑΝΑ.

Παράλληλα, δόθηκαν εγκρίσεις για την διεξαγωγή 26 εργασιών/ερευνών σε φοιτητές και σε εργαζομένους του ΟΚΑΝΑ.

16 Βιβλιοθήκη ΟΚΑΝΑ

Στο ισόγειο του Κέντρου Εκπαίδευσης και Εποπτείας του Οργανισμού λειτουργεί από το 2011 βιβλιοθήκη. Η Βιβλιοθήκη του ΟΚΑΝΑ είναι μία ειδική επιστημονική βιβλιοθήκη, στη συλλογή της οποίας περιλαμβάνονται βιβλία ψυχολογίας, ψυχιατρικής κ.α., αλλά και εκπαιδευτικά υλικά, περιοδικά και εργασίες εργαζομένων και φοιτητών με θέματα που εμπίπτουν στον τομέα των εξαρτήσεων.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης ΟΚΑΝΑ περιλαμβάνει 1347 τίτλους βιβλίων και έχει οργανωθεί βάσει του λογισμικού του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) ΑΒΕΚΤ 5.5., το οποίο θα αντικατασταθεί από το νέο εξελιγμένο λογισμικό του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) ΟΡΕΝΑΒΕΚΤ. Το νέο λογισμικό θα επιτρέπει να πραγματοποιούνται on-line όλες οι λειτουργίες της βιβλιοθήκης.

Το κοινό στο οποίο απευθύνεται απαρτίζεται από εργαζομένους του ΟΚΑΝΑ και φοιτητές διαφόρων ειδικοτήτων (κοινωνικούς λειτουργούς, κοινωνιολόγους, ψυχολόγους, ιατρούς κ), οι οποίοι επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη προς αναζήτηση βιβλιογραφίας και υλικού για την εκπόνηση εργασιών (ερευνητικών, διπλωματικών, μεταπτυχιακών).

Η Βιβλιοθήκη παρέχει υπηρεσίες δανεισμού σε εργαζομένους του ΟΚΑΝΑ και των Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, και αναγνωστήριο στο ευρύ κοινό.

Κατά τη διάρκεια του 2016, η Βιβλιοθήκη εμπλουτίστηκε με 21 νέους τίτλους βιβλίων, λειτούργησε ως αναγνωστήριο σε φοιτητές και επαγγελματίες ψυχικής υγείας, ενώ πραγματοποιήθηκαν 57 δανεισμοί βιβλίων.

Το 2016 οι συνέπειες της διεθνούς συγκυρίας έγιναν ορατές στην καθημερινότητα της χώρας, καθώς στις υπάρχουσες ευπαθείς ομάδες προστέθηκε και μεγάλος αριθμός προσφύγων και μετακινούμενων πληθυσμών, οι οποίοι στην πορεία αναζήτησης ασύλου παρέμειναν στην Ελλάδα. Τόσο η ασεγία όσο και οι προσωρινοί καταυλισμοί παραμονής μετακινούμενων πληθυσμών χρήζουν ιδιαίτερης ευαισθητοποίησης προκειμένου να προληφθούν ή να αντιμετωπιστούν προβλήματα κοινωνικά και ιατρικά, που συχνά παρατηρούνται σε ομάδες εκτός κοινωνικού ιστού. Η χρήση και κατάχρηση ουσιών και τα φαινόμενα εθισμού και εξάρτησης είναι κάποια από αυτά.

Η στρατηγική του Οργανισμού προκειμένου να ανταποκριθεί σε πολλαπλάσιες ανάγκες εν μέσω πολιτικής συγκράτησης των δημοσίων δαπανών ήταν η ενίσχυση και η διεύρυνση των συνεργασιών με στόχους **α)** την αξιοποίηση μέσω της διασύνδεσης ανθρώπινου κεφαλαίου που χωρίς αυτήν θα έμενε αναξιοποίητο, **β)** την ανταλλαγή τεχνογνωσίας προκειμένου να εμπλουτιστεί η υπάρχουσα υποδομή με περαιτέρω εξειδίκευση, και **γ)** η δικτύωση αρμοδιοτήτων, ώστε να επιτευχθεί η σφαιρική προσέγγιση των παρατηρούμενων ή αναδυόμενων προβλημάτων.

Μέσα στο 2016 ο ΟΚΑΝΑ υπέγραψε:

- στις 29/1/2016 **Σύμφωνο Συνεργασίας με το Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων (ΚΥΑ-ΔΑ)** για την ενίσχυση της υπηρεσίας «Δουλειά στο Δρόμο» προς όφελος των άστεγων χρηστών εξαρτησιογόνων ναρκωτικών ουσιών στο Δήμο Αθηναίων, στο πλαίσιο του προγράμματος για την «Καταπολέμηση της φτώχειας και της Κοινωνικής Περιθωριοποίησης» του ΕΟΧ που υλοποιεί το ΚΥΑΔΑ.
- στις 8/3/2016 **Μνημόνιο – Σύμφωνο Συνεργασίας με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων** για την «Ανάπτυξη πρωτοβουλιών και δράσεων με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση του εκφοβισμού και της βίας μεταξύ των μαθητών στο σχολείο».
- στις 20/5/2016 **Πρωτόκολλο Συνεργασίας με το Υπουργείο Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης** για **1)** τη θεσμοθέτηση συνεργασίας του ΥπΕσΔΑ με την Υπηρεσία Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης του ΟΚΑΝΑ, **2)** τη συνεργασία των υπηρεσιών του ΥπΕσΔΑ με το Τμήμα Εφαρμογών Πρόληψης του ΟΚΑΝΑ και τα Κέντρα Πρόληψης για την ανάπτυξη κοινών δράσεων με στόχο την ευαισθητοποίηση σε θέματα πρόληψης των εξαρτήσεων, και **3)** τη συνεργασία του ΥπΕσΔΑ και του ΟΚΑΝΑ σε θέματα εκπαίδευσης με τη συνδρομή και του Κέντρου Μελετών Ασφάλειας (ΚΕΜΕΑ).
- στις 28/5/2016 **Σύμβαση Συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Κρήτης**, και συγκεκριμένα με το Τμήμα Ψυχολογίας και τη Σχολή Επιστημών Υγείας – Τμήμα Ιατρικής, για την οργάνωση και λειτουργία Κοινού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Κλινικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις».
- στις 3/8/2016 **Μνημόνιο Συνεργασίας με το Δήμο Θεσσαλονίκης** για τη λειτουργία δομών ασεγίας με στόχο την εξυπηρέτηση των αναγκών των αστέγων, συμπεριλαμβανομένων και των αστέγων χρηστών ουσιών, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία» (Άξονας Προτεραιότητας ΑΞΟ9Β «Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας-ΕΚΤ»).
- στις 27/10/2016 **Μνημόνιο Συνεργασίας με το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας** για την προώθηση δράσεων ερευνητικού, μελετητικού και εκπαιδευτικού περιεχομένου σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ 2016

Επιχορηγήσεις από Υπουργείο Υγείας 2016	
Επιχορ. Τακτ. Προϋπ. Υπουργ. Υγείας	25.958.293,58
Επιχορήγηση Κέντρων Πρόληψης	6.500.000,00
Επιχορηγήσεις για Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο	555.000,00
Επιχορήγηση για ΕΚΤΕΠΝ	172.579,00
Έκτακτη Επιχορήγηση Ληξιπρόθεσμων	6.000.000,00
Έκτακτη Επιχορήγηση από Εγκληματικές Ενέργειες	1.000.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	40.185.872,58
Δαπάνες από Επιχορηγήσεις Υπουργείου 2016	
Δαπάνες ΟΚΑΝΑ	17.342.139,45
Μισθοδοσία Αορίστου Χρόνου	15.614.154,13
Κέντρα Πρόληψης	6.500.000,00
Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας του Αριστοτελείου Παν. Θεσσαλονίκης	555.000,00
ΕΚΤΕΠΝ	172.579,00
ΕΠΙΨΥ-ΕΣΠΑΝΤ	2.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	40.185.872,58

Ο ΟΚΑΝΑ είναι ένας μη κερδοσκοπικός Οργανισμός, ο οποίος για λογαριασμό της πολιτείας παρέχει σε εθνικό επίπεδο υπηρεσίες πρόληψης της χρήσης, θεραπείας, κοινωνικής επανένταξης αλλά και μείωσης της βλάβης. Σε αυτή την προσπάθεια οποιαδήποτε προσφορά, χορηγία ή δωρεά από φορείς, ιδρύματα, εταιρείες ή ιδιώτες είναι εξαιρετικά σημαντική ανεξάρτητα από το είδος ή το μέγεθός της.

Για το έτος 2016, ο ΟΚΑΝΑ δέχτηκε υποστήριξη στο έργο του με δωρεές, χορηγίες αλλά και με υπηρεσίες, οι οποίες συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην προσπάθειά του να ανακουφίσει μια ευαίσθητη κοινωνική ομάδα, όπως είναι αυτή των εξαρτημένων ατόμων, ειδικότερα την περίοδο που διανύουμε.

Ο ΟΚΑΝΑ ευχαριστεί θερμά όλους για την προσφορά τους, η οποία επιβεβαιώνει την ευαισθησία και τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε τέτοιου είδους ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα.

Αττική

- GOODYEAR-DUNLOP ΕΛΑΣΤΙΚΑ
- Tempo Sport S.A.
- ΑΒ Βασιλόπουλος – Τρόφιμα Αγάπης
- Αθηναϊκά Θέατρα Α.Ε.
- Γκοβόστis Εκδοτική ΑΕΒΕ
- Γρηγόρης Μικρογέυματα
- Διαβητολογικό Κέντρο Γ.Ν. Αθηνών 'Πολυκλινική'
- Εκδόσεις JEMMA
- Εκδόσεις Απόπειρα
- Εκδόσεις Ψυχογίος Α.Ε.
- Εταιρεία Λυκόφως- Θεατρικές Παραγωγές
- Καταφύγιο Αγάπης

- Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου Αθηναίων
- Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε.
- Οργανισμός Πολιτισμού Αθλητισμού & Νεολαίας (ΟΠΑΝΔΑ) Δήμου Αθηναίων
- Σούπερ Μάρκετ Σκλαβενίτης
- Σύλλογος Γονέων Μονάδας Εφήβων/Νέων 'Ατραπός', Αθήνα
- Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών LE MONDE
- Το Χωριάτικο
- Τράπεζα Πειραιώς
- Φαρμακοποιοί του Κόσμου
- Φούρνος BENETH

Αλεξανδρούπολη

- ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ Βασιλειάδου Δ. Βασιλειάδου Α. Ο.Ε., Αλεξανδρούπολη
- ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ – ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ Μ. & ΣΙΑ Κατάστημα Ηλεκτρικού Εξοπλισμού, Ροδόπη

Πάτρα

- Σύλλογος Οικογένειας Θεραπευτικής Κοινότητας 'ΓΕΦΥΡΑ', Πάτρα

Ιδιώτες

- Αθανασίου Κλειώ, Ιδιώτης
- Ανδρικός Νικόλαος, Ιδιώτης
- Βακάλη Αθανασία, Ιδιώτης
- Λεγάκη Α. Μιρέλλα, Ιδιώτης
- Λενιάκου Ελένη, Ιδιώτης

OKANA

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ
ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Αβέρωφ 21 Αθήνα

10433 Ελλάδα

T: 210 8898200

F: 210 8253760

e-mail: okana@okana.gr

web site: www.okana.gr

OKANA

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ
ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Αβέρωφ 21 Αθήνα

10433 Ελλάδα

T: 210 8898200

F: 210 8253760

e-mail: okana@okana.gr

www.okana.gr